

MŪSŲ VYTIS

1988 - 2 / 3

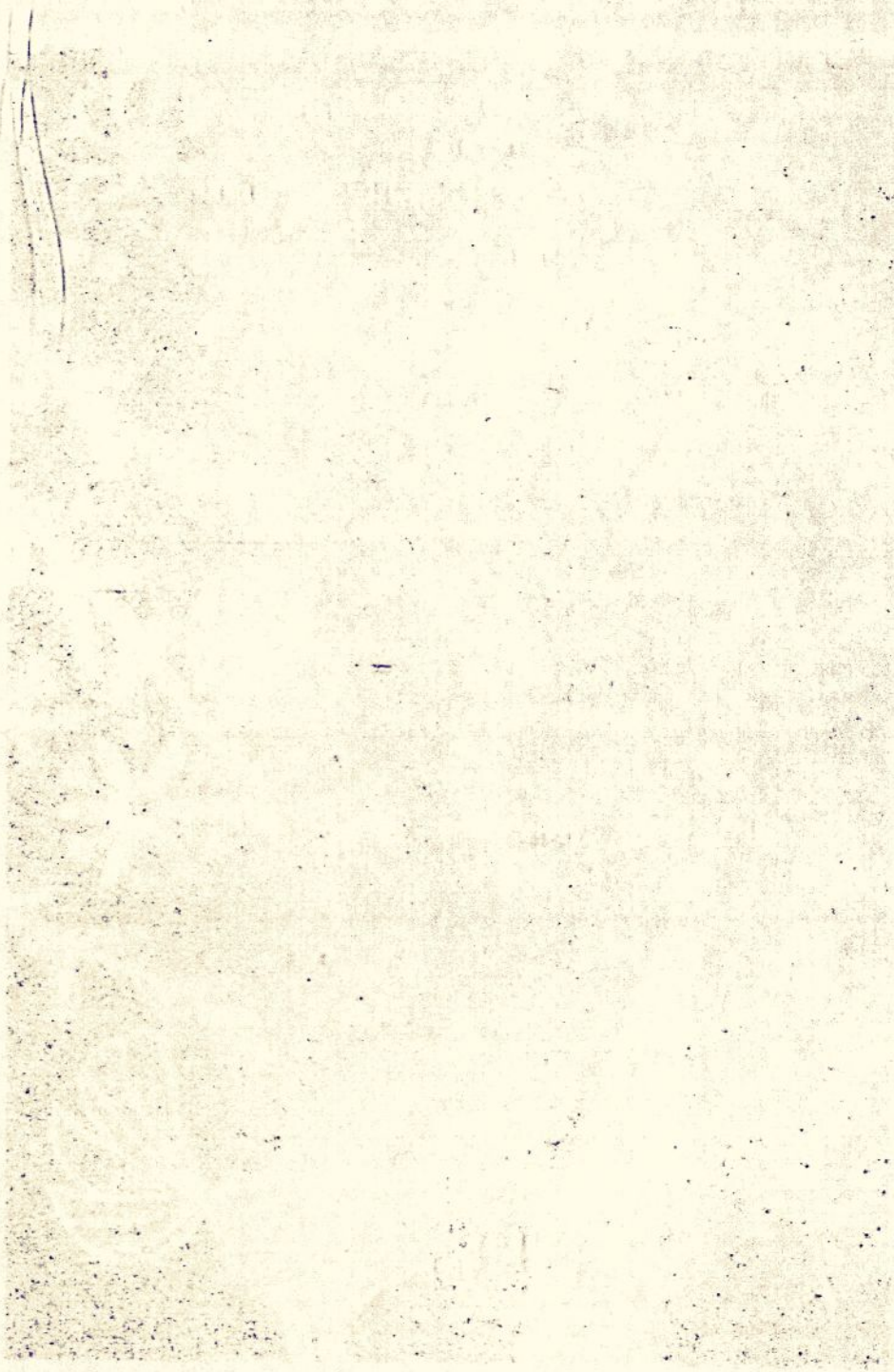
Dail. J. V. Sodaitis

**DŽIAUGSMAS IR RAMYBĖ TELYDI JUS PER
KALĖDŲ ŠVENTES IR NAUJUOSIUS METUS!**

A.S.S. Vadija
Mūsų Vytis

Akademinė Skautijos Leidykla
Vydūno Jaunimo Fondas

217

UNITED STATES DEPARTMENT OF THE INTERIOR
BUREAU OF LAND MANAGEMENT

WASHINGTON, D. C. 20250

MŪSŲ VYČIUI 40 METŲ

Fil. Bronius Kviklys pasakoja

Šiais laikais žmonės, ypač jaunieji, nelabai domisi praeities įvykiais. Ypač užmirštami seniai, kurie kelia daug rūpesčių. O šių eilučių autorius jau sulaukė trijų ketvirčių šimtmečio amžiaus. Taigi jau ne tik „senis“, bet aukštesnėje pakopoje — „supersenis!“. Užtat labai nustebau, kai dabartinė MV redaktorė Birutė kartą paskambino telefonu, primindama, kad MV šį rudenį švenčia savo 40 metų sukaktį. Prašė parašyti pluoštą atsiminimų, kaip MV buvo kuriamas.

40 metų — ilgokas laiko tarpas, o mano amžiaus žmonių atmintis gerokai susilpnėjusi. Būtų buvę sunkiau atgaivinti įvykių raidą, faktus, datas, vietas, vardus, jeigu ne MV komplektai. Juos turiu visus, nuo pat įsikūrimo pradžios, dargi gražiai įrištus ir nuo dažnų potvynių bei kitų negandų išsaugotus. Jie ir padėjo man.

Lietuviai Vokietijos universitetuose

Akademinė skautija Lietuvoje savo spaudos neturėjo. Tik 1929 — 1930 m. „Lapinių“ skiltis išleido porą kišeninio formato kalendorėlių, skirtų visiems skautams, -ėms. Šiaip jau naudojomės skautiška spauda. „Skautų Aide“ dažnai buvo skelbiamos korespondencijos iš mūsų gyvenimo, o įvairūs pranešimai buvo skelbiami universiteto rūmuose įruoštose vitrinose. Taigi, pasitraukdami iš Lietuvos, savosios spaudos tradicijų neišsivežėme — nebuvo ką išsivežti.

Baigiantis II pasauliniam karui Vakarų Vokietijoje, Austrijoje, Pietų Amerikoje, Anglijoje atsidūrė šimtai lietuvių studentų. Vokietijoje ir Austrijoje susidarė šios tokios sąlygos tęsti pradėtas studijas: vokiečiai bei austrai atidarė savo

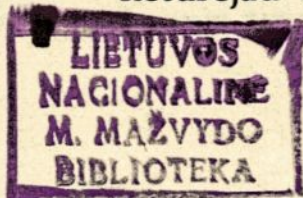
universitete auditorijas ir svetimšaliams studentams. Bet ir patys pabaltiečiai tremtiniai intelektualai įsteigė dvi aukštąsias mokyklas: Pabaltijo universitetą Pinneberge (prie Hamburgo) ir DP aukštąją mokyklą Muenchene, Bavarijoje. Studentams materialiskai šiek tiek padėjo UNRRA (vėliau IRO) organizacija. Mūsų šiuos dar rėmė Amerikos lietuviai, ypač BALFas.

Su studijomis ėmė reikštis ir studentų akademiškas bei organizacinis gyvenimas. Daug kur buvo ir iš Lietuvos atvykusių studentų skautų, -čių. Vienuolikoje Vakarų Vokietijos universitetų susikūrė studentų skautų, -čių vienetai. Pirmasis vienetas atkurtas Hamburgo Zoo-Camp'e 1946.VI.15. Iniciatoriai — 10 studentų entuziastų. Tai buvo Sambūris „Vytis“. Taigi ne „korporacija“, kaip buvo Lietuvoje, nes „korporacijos“ vardas tada sąjungininkų okupuotoje Vokietijoje nebuvo madingas, lyg ir primenęs nacizmą. . .

Iš pradžių vienetai nebuvo apjungti, bet 1948 m. gimė Akademinis Skautų Sąjūdis. Tų pačių metų rudenį man teko iš fil. Vaclovo Augulio priimti korporacijos pirmininko, ASS valdybos vicepirmininko, praktiškai ASS vadovo, pareigas.

Kaip gimė „Vytis“

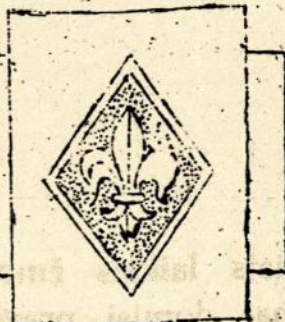
ASS organizacijos nariai buvo pasklidę. Reikėjo greitai juos suregistruoti, apjungti, gauti adresus ir su jais susirišti. Iš pradžių bandžiau rašyti laiškus. Jų reikėjo labai daug. Darbas sunkus, varginantis. Taigi sumaniau išleisti visiems nariams vieno turinio lyg ir bendralaiškį, biuletinį. Bet ir tai nebuvo lengva: neturėjau nei dauginimo priemonių, nei

Noviešas, tik Korp! ir S! "Vytis"
nariams

VYTIS

Akademinio Skautų Sąjūdžio trentyje
Korp! ir S! "Vytis" biuletėnis.

Nr. 1.

Vakarų Vokietija

1948.IX.25

A K A D E M I K O S K A U T O U Ž D A V I N I A I
T R E M T Y J E .

Lietuvos aukštosiose mokyklose gražiai veikusi Stud. Skautų Korp! "Vytis" vėl atgimė trentyje drauge su visa lietuvių skautija. Keliolikoje Vokietijos universitetų mes turime "Vyčio" vienetus, gražiai įsijungusius į darnų L.S.S. ir kitų akademinų organizacijų darbą. Jaunieji korporacijos (dabar sambūrio) "Vytis" nariai sėkmingai tęsia mūsų Tėvynėje vestą kovą už tobulesnį žmogų, geresnį lietuvį. Čia pravartu bus panagrinėti mūsų svarbesnius uždavinius, turint galvoje tas sąlygas, kuriose gyvename.

Kiekvienas akademikas skautas gerai žino, kad kova dėl Lietuvos laisvės yra jo aukščiausias uždavinys. Nuc šios kilnios pareigos nė vienas mūsų neatleidišiamas ir niekas jos nevengia. Tai yra šventa skauto, kaip lietuvių tautos nario, pareiga.

Vytiečiai turi atminti, kad jie yra L.S.S. nariai, dar daugiau - vadovai, dabar vadovauja ir ateityje vadovausią skautų judėjimui Lietuvoje. Fanatiškai tikime grįšią į Tėvynę. Rasime ten begalę darbo, jo tarpe ir užleistus skautybės dirvonus. Skautų organizacijai reikės gerų, jos eiles išėjusių vadų, sugebančių organizuoti vienetus ir jiems savystoviai vadovauti. Akademikai turės būti ir čia ne paskutiniai.

Skautas, kuris didelę savo gyvenimo dalį praleidžia beskaitydamas mokslo veikalus ir plėsdamas savo žinojimo horizontus, nežino, kad lietuviškosios skautų ideologijos išryškinimas ir suformavimas per 30 Lietuvos skautų gyvenimo metų nebuvo atliktas. Mes dar iki šiol beveik kad neturime rimtesnių veikalų (išskyrus prof. St. Šal-kauskio), nagrinėjančių skautišką ideologiją kaip Lietuvos jaunimo auklėjimo mokyklą. To nepajėgs sėkmingai atlikti žmonės, jaunos savo dienoje neišėję skautų organizacijos eilių. Tą galėtų ir turėtų net ir dabar trentyje atlikti ne vien skautai pedagogai, bet ir kitų sričių akademikai skautai. Mes žinome skautus akademikus savo bi-giamuose mokslo darbuose nagrinėjančius įvairius jaunomenės auklėjimo sistemas bei pedagogines sroves. Kodėl gi nepabandyti iškelti skautizmą kaip Lietuvos jaunimo auklėjimo sistemą? Gal skautams kiek trūksta žmonių, galinčių praktiškai vadovauti, bet jokių būdu nėra per daug ir intelektualų, skautybės teoretikų. Viena sausa praktika, be teorijos, tėra tik viena medalis pusė.

Ir čia trentyje pasidairius ne visur linksma: daug kur matome skautų vienetus be vadų, o dar dažniau vadus be vienetų ... Gydytojas negydydamas pasidaro netinkamas, inžinierius, karininkas, agronomas, mokytojas, nedirbdamas praktiško darbo, atsilieka, lygiai kaip ir skautininkas, nevadovaudamas skautams ir neidamas su jaunimu, morkėja. Sunku tad išivaizduoti akademiką tik "sau skautą": jis turi būti ir skautiško vieneto vadovas tiek trentyje, tiek ateity Tėvynėje.

„Vyčio“ biuletėnio pirmojo numerio pirmasis puslapis gautas iš fil. E. Slavinsko.

popieriaus, nei pinigų pašto ženklams. Būdamas nerūkorius ir dar blaivininkas, sutaupiau man, kaip gimnazijos mokytojui, skurtą rūkalų bei svaigalų davinį ir jį su vienu vokiečiu išmainiau ant senos, žinoma, be mūsų rašybos ženklų, suklerusios rašomosios mašinėlės. Kita proga įsigijau mažytį neautomatišką rotatorėlį, nusipirkau dažų, kiek popieriaus. Tada kaip tik buvo naujos Vokietijos valiutos įvedimo laikmetis — mums trūko naujųjų markių, nes senosios Rm nuėjo niekais. Bet visko, kad ir mažokai, atsirado, kai buvo dar jauni ir netrūko entuziazmo.

Tada su žmona ir dviem mažametėm dukrelėm gyvenome DP stovykloje Memmingene, buvusiose aerodromo (Airport) kareivinėse. Vokiečiai šią vietą vadino „Fliegerhorst“ (aviacijos bazė). Iš čia jie dažnai puldavo Anglijos miestus. Dabar kareivinės buvo apgriautos. Mūsų 4 asmenų šeima turėjome vieną (maždaug 18 kv. metrų) kambarėlį, kuriame buvo mūsų miegamasis, virtuvėlė, sandėlys daiktams, stalelis, pora kėdžių, mažytė knygų lentynėlė, rūbų spinta. Dažnai mus aplankydavo pro stovyklą keliaujantieji tautiečiai. Atsirasdavo vietos ir jiems šiame kambarėlyje pernaktoti. Sutilpo ir laikraščelio redakcija, spaustuvė, administracija. . .

Memmingeno lietuvių stovykla. Čia buvo 1948 m. rudenį pradėtas leisti VYTIS.

(Nuotr. iš Br. Kviklio albumo)

Tokioje aplinkoje ir gimė 1948.IX.25 pirmasis „Vyčio“ numeris, antrine antrašte — „Akademinio Skautų Sąjūdžio tremtyje Korp! ir S! Vytis biuletenis“. Jam antgalvinę antraštelę matricoje nubraižė fil. Vacys Augulis. Rašiau pačiais mažiausiais tarpais tarp eilučių — taupydamas popierių. Išėjo devyni puslapiai.

Tada tremtiniam Vokietijoje laikai buvo neramūs ir netikri. Sovietų agentai zujo DP stovyklose, sudarinėjo tremtinių sąrašus, įsibraudavo į UNRR organizacijos raštines, kur juos mielai priimdavo. Buvo ir prievartinės repatriacijos. Taigi biuletenis buvo „neviešas, tik K! ir S! Vytis nariams“.

Leisdamas antrąjį numerį, turėjau 71 registruotą Korp! narį. Jiems tuojau ir išsiuntinėjau biuletenį. Pataikėme. Leisdami antrą numerį, jau turėjome 105 registruotus narius. Beje, šį numerį jau išleido S! skyrius Pinneberge, rūpinantis pirmininkui senj. Leonui Maskaliūnui. Mat jie pasisakė „prieiną prie geresnio rotatoriaus“. 12-os puslapių biuletenį, pagal mano nusiųstą medžiagą, perrašė ir išleido pinnebergiečiai. Bet atspausdino nekaip. Pasirodo kad ir jų rotatorius nebuvo geresnis. Tekste atsirado daug baltų vietų, skaitytojai skundėsi. Teko vėl sugrįžti prie „senos praktikos“. Nr. 5 jau paskelbėme 140 vytiečių adresų.

1949.II.10 „Vytis“ Nr. 7 išleistas jau kaip Stud. skaučių dr-vės ir korp! Vytis biuletenis. Į jo redakciją skaučių reikalams įsijungė pinnebergietė Valė Baukytė (vėliau Dailidkienė). 1949.IV.9 išleistame Nr. 8 paskelbta 30 sesių adresų. 1949.IX.25 paminėta ASS vienerių metų sukaktis. Ta proga išleistas „Vytis“ 20-ties puslapių. Gavome daugybę sveikinimų.

Užtrukus mano emigracijai į JAV-bes, keitėsi gyvenamosios vietos. „Vytis“ buvo leidžiamas Schwaebish Gmuendo, Heil-

bronno, Pforzheimo, Ludwigsburgo stovyklose bei jų palėpėse. Pavyko įsigyti kiek geresnę rašomą mašinėlę su kai kuriais lietuviškais ženklais. Emigravus didesniam vytičių skaičiui, 1950 m. „Vyčio“ redagavimas paliko mano rankose, bet jo išleidimas — perrašymas, spausdinimas, ekspedicija bei administracija perkelta į Čikagą. Čia labai sumaniai ir kruopščiai „Vyčio“ reikalus tvarkė red. pavaduotojas senj. Bronius Juodelis. „Vytis“ buvo perrašomas nauja mašinėle, spausdinamas jau ASS įsigytu rotatoriumi. 1951 m. pradžioje atvykau į Čikagą. Čia, kartu su kitais entuziastais, kūrėme laikraščio puslapius, jį vis tobulindami, gerindami turinį ir išvaizdą.

Pirmosios brolių ir sesių aukos

Kad ir kukliam leidinėliui leisti ilgą laiką truko lėšų. Pirmieji rėmėjai Vokietijoje buvo: Senj. G. Juškėnas, paaukojęs dviem ar trim atvejais 15 DM ir 500 lapų popieriaus. Kiti pirmieji aukotojai: V. Stasiškis, K. Kasperavičius, Ap. Treinys, Vc. Augulis, S. Kolupaila, J. Daniliauskas (dabar Danys), Al. Plateris, J. Dambaras, E. Korzonas, J. Kniuipys, A. Taškūnas, Pinnebergo sambūričiai ir kt. 1948 m. bėgyje gauta 166,66 DM pajamų, išlaidos — 144,32 DM. Tokiu būdu 1949 metams liko net 22,34 DM. 1951 m. kovo mėn. nustatytas \$2.00 metinis prenumeratos mokestis.

Rašydamas apie aukotojus ir aukas, ir po 40 metų negaliu pamiršti ypatingos „Vyčio“ rėmėjos sesės Aldonos Viliušytės (vėliau Martišiūnienė-Martienė). Tai buvo Schwaebish Gmuendo lietuvių stovykloje. Visas dažais išsitepęs spausdinu suklerusiu ir nuolat gendančiu rotatorium „Vytį“. Yra popieriaus ir dažų, bet truksta pinigų paštui. Staiga prie manęs atsiranda kažkur (gal sueigoje) kiek matyta sesė. Staiga ji iš savo pirštinės

ištraukė ir man padavė 20 naujųjų vokiškų markių. — Kam tie pinigai? — klausiu. — Mūsų biuleteniui — atsakė ji. — Kodėl tiek daug? — Užtat, kad esu labai turtinga — pinigų turiu labai daug. Dirbu stovykloje vaikų darželio mokytoja. Gavau mėnesinę 40 DM algą. Pusė pinigų man, kita — „Vyčiui“ — pasakė sesė Aldona, atidavusi savo auką — lyg „našlės skatiką“ ir staiga pranykusi.

Dabar, po 40 metų, kartais pagalvoju apie sesės auką. Ir dar fantazuuju: kas įvyktų, jeigu koks nors įžymus ASS narys, gaunąs per metus 30 - 40.000 dol. paskirtų savo or-jos reikalams bent pusę algos? Arba vėl prisimenu velionį prof. Igną Končių. Kai anais laikais ASS valdyba (Končius, fil. D. Kesiūnaitė ir aš) formavome Vydūno šalpos fondą, Ig. Končius pasižadėjo ir skyrė jam 1% nuo savo algos. O kiek būtų galima ir dabar sutelkti lėšų geram skautiškam bei lietuviškam reikalui, jeigu kiekvienas narys paskirtų po 1% nuo savo atlyginimo? Bet nemažai susirinktų, jeigu visi paskirtumėm nuo savo pajamų kad ir dešimtąją procento dalį. . . Deja, turėtjame, tik ne savo organizacijos labui.

„Mūsų Vytis“ Čikagoje

1950 m. gegužės mėnesį perkėlus „Vytį“ į Čikagą, iškilo jo vardo klausimas. Mat čia jau nuo 1915 metų šiuo vardu buvo Lietuvos vyčių or-jos leidžiamas žurnalas „Vytis“. Nebuvo tikslu turėti du to paties vardo periodinius leidinius. Turėjome nusileisti „senjorams“. Kadangi dėl vytičių ambicijos nenorėjome atsiskyti „Vyčio“ vardo, mūsų leidinio leidimas turėjo būti tęsiamas kiek pakeistu „Mūsų Vyčio“ vardu. Tokiu pavadinimu nuo 1951 metų pradžios ir leidžiamas. Iš esmės — nieko nauja: paskirtis, tikslai tie patys liko. Taigi 1948-1950 metų „Vytis“ yra tas pats „Mūsų Vytis“.

Kad ir tik rotatorium spausdindami „Mūsų vyti“, stengėmės gerinti, o turinį bei išvaizdą, iliustruoti. Fil. dail. Algirdas Kurauskas nupiešė dailias vinjetes, dail. Paulius Augius (jūros skautas) — viršelį. Nuo 1952 m. kaip įklijas įterpdavome dailias iliustracijas iš skautiškojo gyvenimo ir mūsų veiklos.

Nuo 1953 m. pradžios pradėjome MV spausdinti spaustuvėje. Bet ilgai nesi-ryžome — truko pinigų. Buvo balsų už, bet ir atsargesnių — prieš. Tačiau viską nulėmė klevelandišké fil. Mega Barniškaitė. Ji surinko apie 100 apmokamų prenumeratorių ir pilnai atsiskaitė. Pirmąjį 1953 m. numerį mudu su Albinu Karnavičium (dabar Karnius) su dideliu vargu surietėme be galo vargingoje ir kuklioje brolių Šulaičių spaustuvėlėje, įruoštoje jų garaželyje Brighton parke. Čia jį linotipu rinko vienas iš brolių Šulaičių. Teko taisyti daugybę klaidų. Spausdinti vežėme į kitą, susegti į trečią, o nupjauti į ketvirtą spaustuvėlę. Laikraštėlis išėjo murzinas, kiek mažesnio formato, bet papuoštas dailiu P. Augiaus viršeliu ir A. Kurausko vinjetėmis. Labai nuvargę, išsitepę spaustuvės dažais, apsisprendėme pereiti į geriau tvarkomą ir švariau spausdinamą dr. M. Morkūno spaustuvėlę Bridgeporte. Beje, su mažomis pertraukomis, MV čia spausdinamas ir šiuo metu.

Redakcijos talininkai, bendradarbiai

Stengėmės gerinti ir MV turinį. Nuo 1949.IX.15 laikraštėlio medžiagą atskyrėme, pradėdami leisti „Vyčio“ II dalį. Ligi 1951.XII.30 išleidome jau 29a numerius. Pradedant 1952 m., jo vardas buvo pakeistas į „Ad meliorem“. (Šiuo vardu biuletėnis leidžiamas ir dabar). Čia buvo skelbiami įvairūs organizaciniai pranešimai, o laikraštėlyje straipsniai ir kitos informacijos.

Plėtėme ir MV turinį. Susitarę su skautiškąja vadovybe, nuo 1951.IV. MV padarėme „PLSS vadų, vadovių ir akade-

mikų skautų, -čių laikraščiu“. Atsirado naujų skaitytojų bei rėmėjų, o taip pat padaugėjo bendradarbių.

Per keletą metų pavyko MV-čiui į bendradarbių eiles įtraukti nemažą skaičių iš mūsų pačių eilių kilusių intelektualų, o taip pat rėmėjų.

Techniškųjų redaktorių, red. pavaduotojų ir artimų redakcijos narių tarpe prisimenu šiuos vardus: Br. Juodelis, J.E. Gilunas, Alb. Karnius, B. Milaknis, V. Černius, H. Juknaitis, A. Marchertas, L. Klimas, E. Pilmonaitė, G. Prijalgauskaitė, A. Avižienis, B. Čaplikaitė, A. Karnienė, D. Elvikytė, N. Maskaliūnienė, G. Gedgaidaitė, O. Ščiukaitė, L. Čepienė, J. Čepėnaitė-Užgirienė ir daugybė kitų. Skoningus viršelius nupiešė: P. Augius, Alg. Kurauskas, V. Raulinaitis, J. Jonušis, Ad. Šermukšnis, Ada Korsakaitė, Stepas Makarevičius, B. Milaknis, P. Jasiukonis, K. Zapkus, J. Šapkus, Z. Biliūnaitė, Dalė Meilutė, V. Pavilčiūtė, A. Bulotaitė ir kt.

Buvo sutelkta apie 150 bendradarbių, iš kurių minėtinos šios pavardės: prof. S. Kolupaila, prof. Ignas Končius, K. Palčiauskas, dr. D. Kesiūnaitė, dr. J. Gimbutas, agr. Elena Gimbutienė, J. Augustaitytė-Vaičiūnienė, rašyt. Vydūnas, P. Jurgėla, A. Saulaitis, Br. Vaškelis, kun. St. Yla, rašyt. P. Janutienė, B. Ciplijauskaitė, kr. R. Šilbajoris, kun. A. Trakis, dr. M. Budrienė, dr. Ant. Musteikis, Jz. Lingis, Ig. Serapinas, J. Kuprionis, K. Jonaitis, O. Ščiukaitė, kun. Al. Nekrašas, kun. Pr. Dauknys, kun. A. Perkumas, kun. dr. J. Kubilius, Pr. Karalius, Vs. Šenbergas, J. Bilėnas, Vyt. Tamulaitis, Al. Gimantas, Z. Juškevičienė, G. Valantinas, S. Jurkynienė, dr. V. Čepas, dr. M. Žilinskienė, E. Putvytė, V. Barmienė.

Atsirado įvairūs skyriai: vadovų, humoro, vyčių, vyr. skaučių, jūros skautų. Buvo spausdinama šiek tiek beletristikos, novelių, eilėraščių. Aprašomi svarbesni skautiški įvykiai, sukaktys.

1954 m. Nr. 3 buvo paskirtas jūros skautams, 1955 m. Nr. 2 — vyčiams. Čia pateikta nemaža šių skautų šakų istorinės medžiagos. Ir vėliau kiti redaktoriai laikėsi šios tradicijos. 1963 m. jų pakviestas (jau buvau pasitraukęs iš redakcijos) sutikau suredaguoti Korporacijos garbės nariui Vydūnui skirtą stambų MV numerį, į kurį atrinkau iš savo archyvo dar nespausdintos medžiagos. Kitomis progomis MV numeriai paskirti Lietuvos rezistencijai, garbės nariui prof. M. Biržiškai (1963 m. Nr. 4), ir kt.

MV administravimas, ekspedicija

Dar būnant Vokietijoje ir vėliau JAV-bėse, „Vytis“ vis stokojo lėšų. Taigi stengėmės kai kuriuos spaudos darbus atlikti ūkiniu būdu: patys perrašinėjome, patys iliustravome, o atspausdinus laikraštėlių, savomis jėgomis brošiūravome, surinkdavome jo lapus, susegiodavome, adresuodavome, kišdavome į vokus. Čia pirmosios uoliausios talkininkės buvo mano dukros — Rūta su Ramune. Ypatin-ga talkininkė administratoriaus L. Knopfmilerio žmona — Agnes Knopfmilerienė. Padėdavo ir kiti akademikai skautai, -ės. Gavę pranešimus, jie mielai atvykdavo į spaustuvę ir talkindavo minėtuose darbuose. Geraširdis spaustuvininkas M. Morkūnas išrašydavo mažesnės sumos sąskaitą, o mes turėdavome gerą progą pabendrauti ir naudingą darbėlį atlikti.

V. ir MV administravimas taip pat buvo atliekamas talkos būdu. Išskirtinai minėtini puikūs savanoriai administratoriai: Aleksas Karaliūnas, Leonas Knopfmileris, administracijoje bei ekspedicijoje ilgiau dirbę — R. Mieželis, A. Paužuolis, H. Bokas, R. Vėžys, J. Namikas, S. Miknaitis.

Mano redagavimo pabaigoje MV buvo peršokęs 1000 egz. tiražą. Visi redaktoriai, administratoriai, bendradarbiai, daili-

ninkai dirbo neapmokami. Tik už „ačiū“, bet ir šis žodis gal ne visada buvo ištariamasis. Ši „tradicija“ buvo tęsiama ir visą laiką. Galima net spėlioti, kad MV bus bene vienintelis lietuvių laikraštis išėivijoje, per 40 metų leistas savanoriškai talkos būdu.

Darbą „Mūsų Vytyje“ užbaigus

1956 m. pabaigoje pasikeitė aplinkybės. Tada pasirašiau su Lietuvos enciklopedijos leidėju J. Kapočium sutartį paruošti dviejų tomų veikalą apie Lietuvos vietas. (Iš tiesų išleidome 4 stambius „Mūsų Lietuvos“ tomus). Taigi, dargi dirbdamas fabrike, nebegalėjau MV redaguoti.

1956 m. gruodžio pabaigoje išleidau paskutinį MV numerį, jį redagavęs ilgiau kaip 8 metus. Iš viso suredagavau bei paruošiau 74 numerius, bendru 1818 puslapių skaičiumi. Savo pareigas perdaviau fil. Eugenijui Vilkui. Jaučiausi skautišką pareigą atlikęs. Svarbiausias MV nuopelnas buvo tas, kad jo dėka akademinės skautijos nariai, būdami labai išsisklaidę po visą pasaulį, buvo vėl surinkti į vieną būrį, steigė organizacijos padalinius, per MV ir kitu būdu dalinosi žiniomis ir, pagal įžodį, „palaikė glaudžius ryšius akademiniam ir lietuviškame gyvenime“.

Man pasitraukus MV redaktoriai dažniau keitėsi. Štai jų eilė: Eug. Vilkas, V. Stasiškis-Statkus, Alg. Avižienis, Ad. Mickevičius, A. Dundzila, Vyt. Germanas, R. Griškelis, Ramunė Kviklytė-Lukienė, kun. A. Saulaitis ir kt. Ilgiau MV redagavo Juozas Toliušis. Tačiau nemaža nelaimė — MV-čiui nepavyko (o gal nebuvo daug stengtasi) sutelkti aplink save didesnio uolesnių bendradarbių bei redakcijos narių skaičiaus. Taip sakant, jis nevirto (savo nelaimei) žurnalistikos mokykla. Taigi jo išleidimas retėjo, o buvo metai ar kiti, kai nebuvo išleistas nė

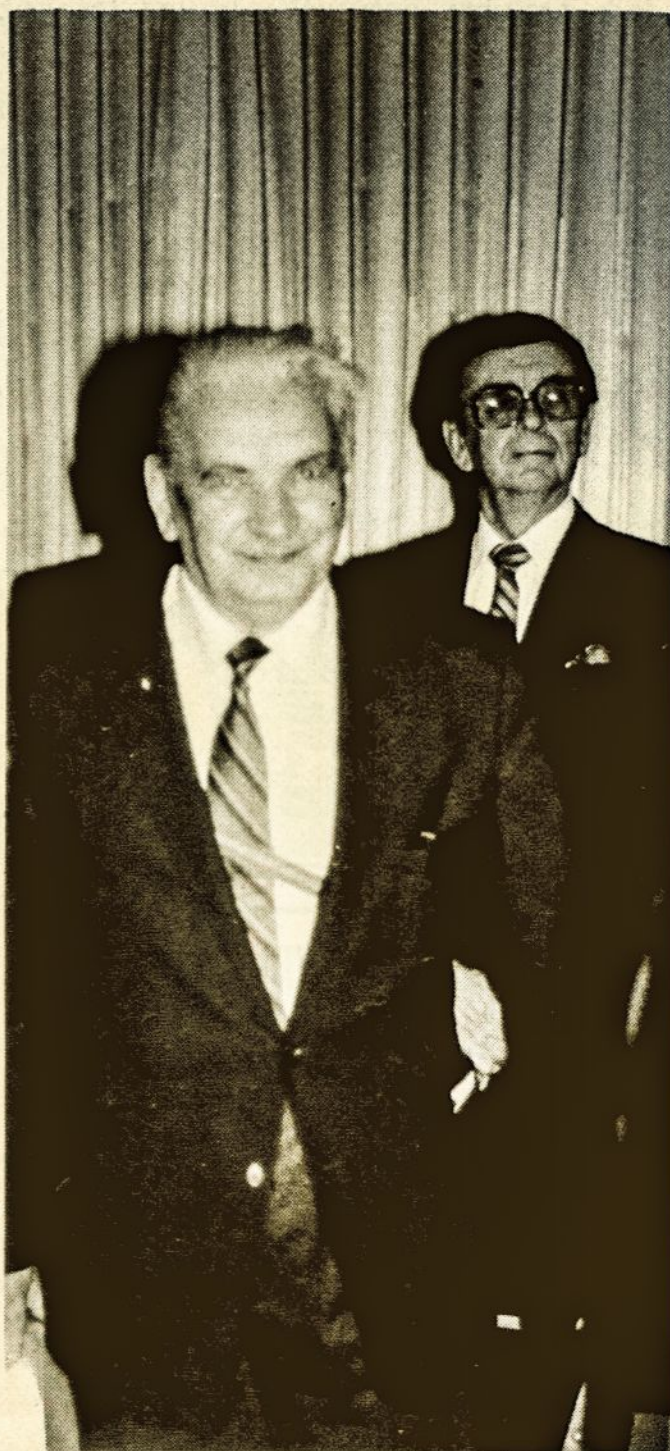
vienas numeris. Už tat tenka labai džiaugtis, kad pastaruoju metu jį į savo rankas paėmė fil. Birutė Kožicienė. Akademinė skautija ir MV įkūrėjas turi gerų vilčių, kad ji MV gyvenimo metus dar koku dešimtmečiu prailgins. . .

Skautiškosios literatūros leidimas

Baigiant tenka pastebėti, kad apie MV telkėsi ir kai kurių skautiškų knygų leidimas. Taigi jis buvo lyg ir vėliau Čikagoje įsteigtos ir ligi šiol sėkmingai veikusios Akademinės skautijos leidyklos pradininkas. Dar Vokietijoje išleidome: Kun. St. Ylos „Skautų maldas“, Al. Ružancovo „Skautiškąją bibliografiją“, J. Zdanavičiaus paruoštas „25 dainas skautiškajam jaunimui“ (su gaidomis). Čikagoje pakartojome prof. St. Šalkauskio studijos „Skautai ir pasaulėžiūra“ naują laidą, išleidome „Skautiškus žaidimus“, 1953 m. atspausdinome prof. S. Kolupailos su Br. Kvikliu paruoštą „400 metų pirmajai Nemuno poemai“, o 1954 m. „Akademinę skautiją“, 236 psl. Perspausdinome LSS statutą, įvairius ASS nuostatus. Kai kurie ASS padaliniai leido savo laikraščius. Ilgesnį laiką sėkmingai gyvavo stovyklose leidžiamas senj. G. Valantino redaguojamas „Sumuštinis“, ir kt.

Žvilgsnis į ateitį

„Vytį“ ir „Mūsų vytį“ kūrėme ir išlaikėme gyvendami sunkiausiųose gyvenimo sąlygose, mokydamiesi svetimų kraštų universitetuose. Jį rėmėme, atsiskaidami pietų ar vakarienių. Vėliau jo nepamiršome dirbdami Kanados miškuose, geležies, anglių ar vario kasyklose, prakaituodami Australijos „bušuose“ ar vargdami Amerikos fabrikų dulkėse. Tačiau pirmųjų kelių metų MV komplektai yra patys storiausi, gausiausi puslapių skaičiumi ir gyviausi savo dvasia.

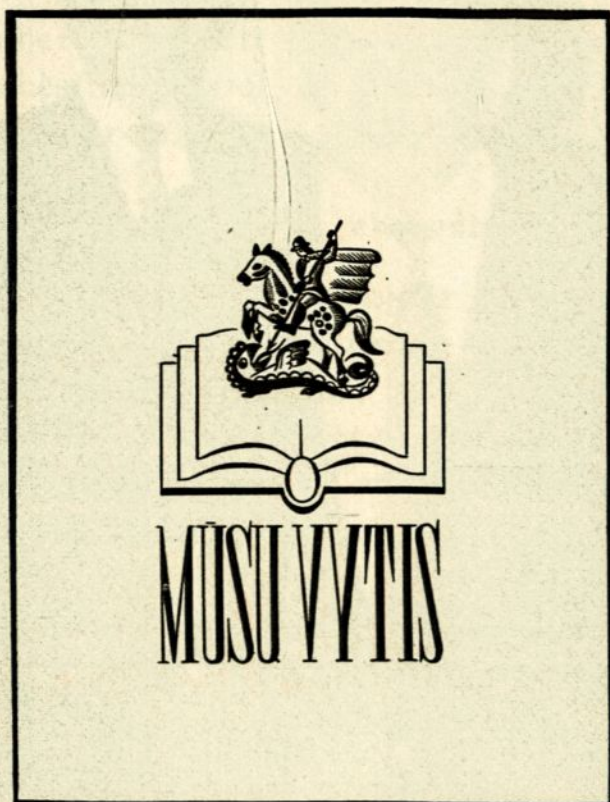
Fil. B. Kviklys, Mūsų Vyčio žurnalo įkūrėjas ir redaktorius 1948-1956 m.

Nūdien materialinės sąlygos pasikeitė. MV-čiui elgetauti nebereikia, nors pinigais savaime ir neateina. Atrodo, kad su mūsų gyvenimo gerėjimu, prasidėjo MV ir gal visos mūsų organizacijos menkėjimas. Jei Vokietijoje gyvendamas kokioje nors palėpėje studentas skautas, gaudamas kuklią keliasdešimt markių stipendiją, pasiūsdavo jam keletą markių, kurios jam buvo labai reikalingos, tai dabar, gaudamas dešimtis tūkstančių metinės algos, dažnai ir nario mokesčio nesusimoka, o

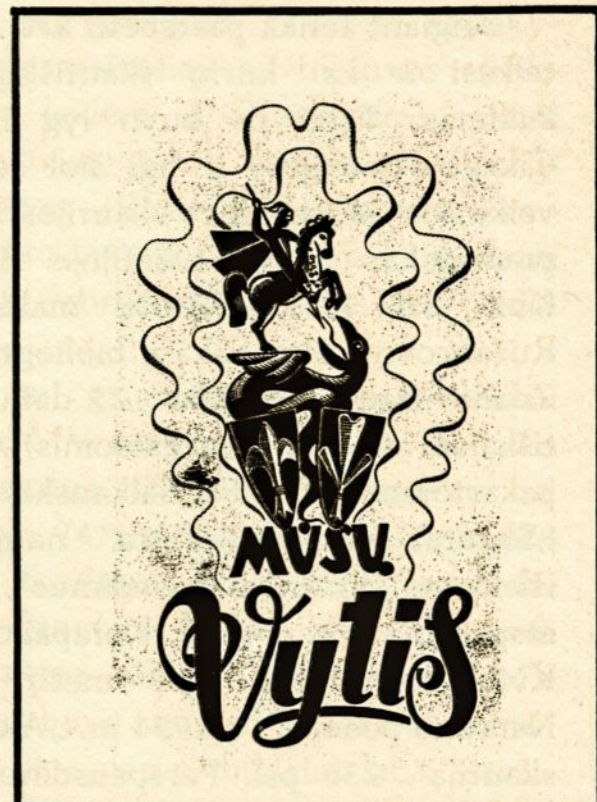
jam atsiųstą lietuvišką knygą (Horribile dictu — netgi jo paties Akademinės skautijos leidyklos išleistą!) grąžina atgal „kaip nereikalingą“.

Prisimindami Vyčio ir Mūsų Vyčio pirmuosius gyvenimo metus, jo kūrėjus, rėmėjus, bendradarbius ir kitus ugdytojus, pažvelkime arčiau į save ir paieškime stiprybės ne kur kitur, o tikrai

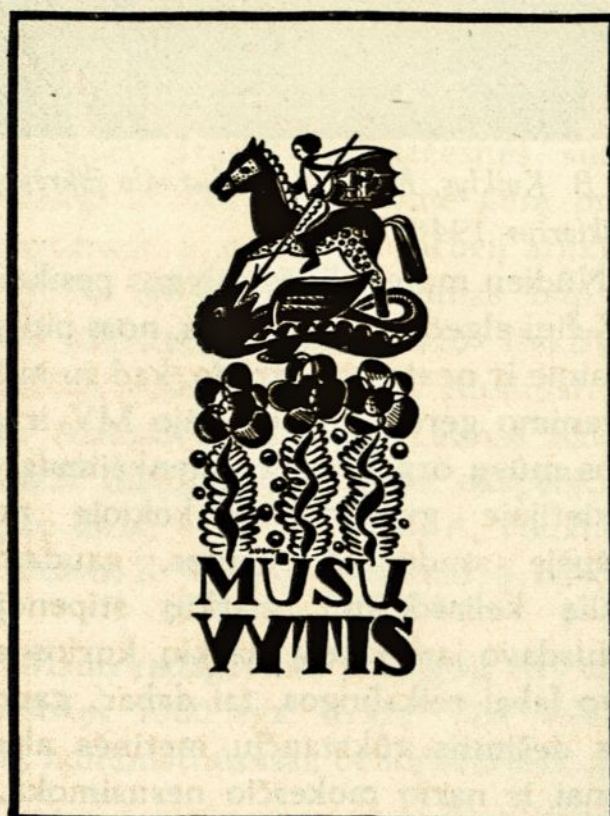
savyje. MV leidimo ir redagavimo darbo neužkraukime vienam asmeniui, kuris mūsų spiriamas prisiėmė sunkias ir nedėkingas pareigas, bet stenkimės jam padėti darbu ir lėšomis. MV 40 metų amžius — netoks jau didelis. Įliekime į jo organizmą savo darbo, pastangų, kraujo dalelę — neleiskime jam numirti.

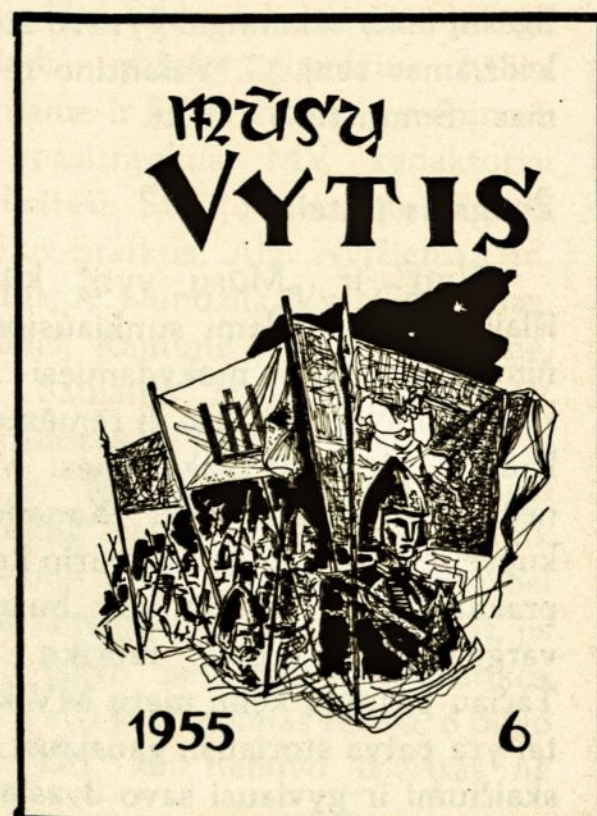
MV 1951 viršelis. Dail. P. Augius.

MV 1952 viršelis. Dail. P. Augius.

MV 1953 viršelis. Dail. P. Augius.

MV 1955 viršelis, ps. St. Makarevičius

PRISIMENAME VII JUBILIEJINĘ STOVYKLĄ VIENUOLIKA AKIMIRKŲ

Sekmadienis, rugpjūčio 14 d. Paliekame Chicagą ankstų rytą, aštuonios kelionės valandos neprailgsta. Tikslas aiškus: Septintoji Tautinė stovykla, šiandien prasidedanti Ohio valstijoje, netoli Kensington miestelio. O kur sekančioji: gal jau tėvynėje?

Penktą po piet mes jau stovyklavietėje — ASS rajone, pavadintame LAISVĖ. Iš toli atvyksta pirmieji: mus sutinka fil. Alg. Žilinskas iš Melbourno! Tuoj pat ir VII Tautinės atidarymas, gražus 815 dalyvių skaičius. Besimeldžiant nusileidžia saulė, maldos žodžius atkartoja slėnio aidas. . . Ar tai tikrovė, ar sapnas?

Pirmadienis. Antroji stovyklos diena skirta pasvarstyti ASS ir vertybes, išklaustas kapelionas fil. J. Kubilius, SJ, kurio temos visad būna aktualios ir įdomios. Ilgiau kalbėjo Los Angeles atstovas fil. Eug. Vilkas.

Pavakare stovyklą užklupo audra. Neilgai ji siautė, bet daug žalos pridarė vilkiuių pastovyklėje. Akademikams teko padėti vilkus „gelbėti“.

Antradienis. Apžvelgęs stovyklos didelius plotus, regi judrų skruzdėlyną — renkasi vis nauji veidai. Šiandien gamtos diena, kurią gražiai praveda Clevelando „Šatrijos Raganos“ d-vė, vad. fil. Nasvytienė. Agronomas V. Apanius primena mums Lietuvos gamtą, o jaunuosius arčiau su ja supažindina.

Karšta, bet smagu, o kai suliepsnoja bendras didysis laužas ir dainos nuskambėjo per slėnius, sudrebėjo jauno ir seno širdys, mintys keliavo toli, toli. . .

Trečiadienis. Šiandien išėjo stovyklos laikraštis „Žvilgsnis“, Nr. 1. Daugumoje redaguotas akademikų, keturi puslapiai tekstų, piešinėlių, nuotraukų. Šioji diena

1988 m. Jubliejinė stovykla. Foto D. Barzdžiūtė

skirta spaudos reikalams: prisiminta „Mūsų Vyčio“ 40 metų sukaktis, apie spaudos rūpesčius bei džiaugsmus papasakojo vienas buv. MV redaktorių — fil. A. Avižienis

Bendrojo stovykloje — tuštuma: skautai ir skautės išskylauja gražiose šios amerikiečių skautų stovyklavietės apylinkėse. Vakare prie ežero pamatėme „Vestuves Trakų pilyje“, grojo skautų orkestras iš Škotijos; vėliau — šokiai valgyklos salėje. Atvyko ir indėnų (amerikiečių skautų) būrys. Perkūnijos nepabūgo jaunimas, tik gerą būrį išmaudė lietutis.

Ketvirtadienis. Tai kas, kad vėl krapnojo, — atvyksta nauji stovyklautojai: fil. R. Strikas iš Atlantos, filisteriai Meilai iš Worcesterio. Atidarome bendrą parodą, kuri priminė gražias praeities dienas; tai fil. G. Peniko nuotraukos. Maironio diena vadovavo Los Angeles ASS skyrius. Gėrėjomės skaidrėmis, suvaidinta „Jūratė ir Kastytis“.

Mūsų akademikų rajone vieši keturi svečiai iš Lietuvos. Nepaprastai įdomu išgirsti iš pirmųjų lūpų, kas šiuo metu vyksta tėvynėje.

Penktadienis. Pavergtų Tautų diena. Detroito ASS skyrius vedė pašnekesį apie pavergtų tautų likimą ir suruošė parodėlę. Fil. Buivydas iš Bostono kalba apie propagandinį auklėjimą bei cenzūrą komunistų valdomuose kraštuose; išdalintos pavergtų tautų vėliavos, o jų buvo daug.

Vakare sukaktuvininko „Skautų Aido“ paminėjimas prie didžiojo laužo, kurį uždega buv. SA redaktorius v.s. Č. Senkevičius (iš Toronto) ir dabartinis fil. A. Saulaitis, SJ (Chicago). Lietuviškas dainas vedė Vincas O'Brien iš Anglijos su tenykščiais skautais.

Šeštadienis. ASS diena. Po vėliavos pakėlimo dr. V. Statkevičius, neseniai pasitraukęs iš Lietuvos, kalbėjo apie

tėvynės laisvės problemas, kurios tampa vis komplikutesnės, bet teikia vilčių. Po pietų įvyko svečių priėmimas ir vaišės ASS stovykloje. Fil. V. Bražėno vadovaujamas dainavimas sklido gražiausiais sąskambiais.

Po laužo spalvas gavo naujieji akademikai, keli buvo pakelti į filisterius.

Sekmadienis. Tautinėje daugybė naujų stovyklautojų ir svečių. Skauto uniformoje ir vyskupas Paulius A. Baltakis, OFM. Jo dalyvavimas atnešė naujos šilumos. Diena akademikų LAISVĖS stovykloje pašvęsta laisvės kovotojams prisiminti ir pravesta Washington, DC akad. skautų skyriaus. Fil. A. Banionytė-O'Conner kalbėjo apie sovietų okupaciją po Antrojo Pasaulinio karo. Šv. mišias aukojo vyskupas Paulius. Parade pražygiavo gausios ir drausmingos gretos, — dar vis laikomės vieningai, ištvermingai!

Vakare žiūrime filmą iš Vilniaus Vingio parke vykusių susirinkimų. Reginiai patvirtino, kad nepaprastas tautinis subruzdymas vyksta mūsų tėvynėje. Tikiu, jog daugelis žiūrėjusiųjų ilgas valandas apie tai galvojo.

Pirmadienis, rugpj. 22 d. Devintoji stovyklavimo diena pažadėta Jaunystei! Filisteris V. Bražėnas papasakojo apie komunizmo kelius bei pavojus. Brolis Vilius šiuos klausimus labai gerai supranta.

Ir vėl prasivėrė lietaus debesėliai, bet didžiojo palapinėje smagus užsiėmimas: Chicagos ASD paruošė komplikotą žaidimą „Smulkmenos“, kuris pasirodė ne toks jau lengvas. Iš smulkmenų susideda ir visas mūsų didis gyvenimas. . .

Atvėso oras, norėtusi dar ilgiau stovyklauti, bet. . .

Antradienis. Pradedame ruoštis į namus, o šiandieninės diskusijos: „Žvilgsnis į save“. Nelengva tai apsaityti ir pramatyti, bet kalbėti būtina, ieškoma stebuklingos formulės.

Trečiadienis, rugpj. 24 diena — paskutinioji! Rajonai pratuštėję, trumpas paradas, kuriame dalyvavo 609!

Nuleidžiame vėliavas, nerimas pereina per krūtinę: ar Septintoji Tautinė jau baigėsi?

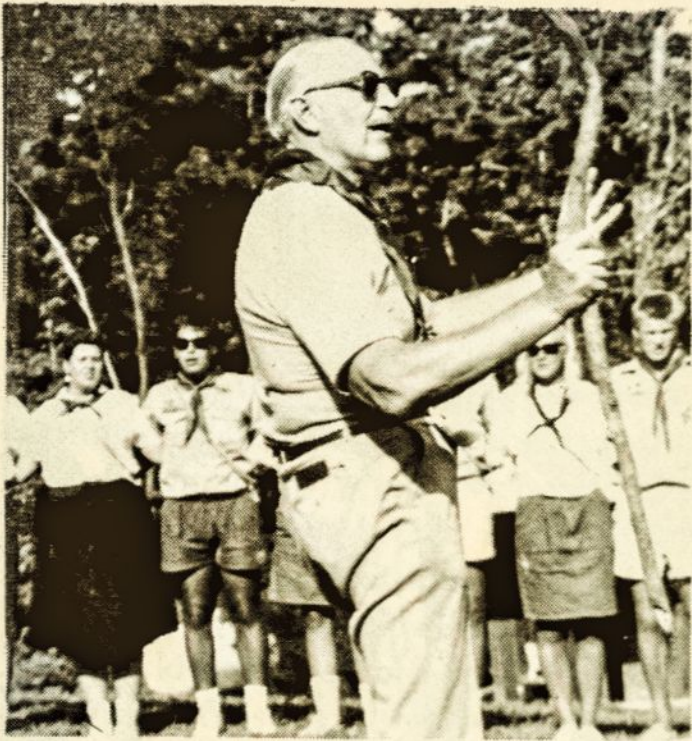
Skirstosi sesės ir broliai iš Anglijos, Brazilijos, Australijos, Argentinos, Kanados, Vokietijos, Škotijos ir brangūs svečiai

iš Lietuvos. Už dešimtmečio ir vėl susirinksimė, nors galvas puoš jau šerkšnas. Tačiau krūtinėse, tikiu, tebedegs skautybės ugnis, o lūpose vis bus gyvas mūsų šūkis — Ad meliorem!

Vyt. Mikūnas,
Chicago

1988 m. Jubiliejinė stovykla — paradas. Foto D. Barzdžiūtė

Fil. V. Bražėnas vėl praveda dainas—jam vadovaujant dainuoti smagu.

SUKAKTUVINIO LAUŽO DIENA

Šeštadienio (rugpj. 20 d.) nuotaika gera, saulutė šviečia, šildo, pusryčiai gardūs. Skubu užsiregistruoti, gauti stovyklos ženklus ir sukaktuvinį TS leidinėlį. Padarau kelias nuotraukas su pažįstamais, aplankau stovyklos laikraščio ŽVILGSNIO redakciją bei jos „kūną ir sielą“ — redaktorių v.s. Česlovą Senkevičių. Iš čia patraukiau prie ežerėlio, kur ant kranto stovėjo valtys ir išsirikiavo jūrų skautai: juk šiandien stovykloje Jūros diena! pamaldas atlaikė fil. Ant. Saulaitis, SJ, o religines apeigas užbaigus, keli jūrų skautai buvo „pakrikštyti“, juos išmaudant ežere.

Tuo tarpu stovykloje vyko įvairūs užsiėmimai, pasiruošimas sutikti atvykstančius svečius bei rytdienos parodo repeticiją. Bepietaujant, lydima kunigų J. Pakalniškio ir A. Saulaičio, atvyko vyskupas Paulius Baltakis, kurį stovyklautojai sutiko katutėmis.

Nuo vidurdienio užplūdo svečiai, vėl buvo proga susitikti su senais bičiuliais bei užmegsti naujas pažintis. Rajonuose tebevyko krūva renginių: parodėlės, vaisės, posėdžiai. . . Didesnę laiko dalį praleidau Sėsėrijos stovykloje „Mano Lietuva“. Rajonas darbščių sėsėjų rankomis labai skoningai tautinėmis temomis išpuostas. Kur beeičiau, vis kokį pažįstamą sutinku. Pasisveikiname, persimetame žodžiu. Nė nepamačiau, kaip diena praėjo ir saulė jau leidžiasi. Rajonuose vėliavųgairių nuleidimas, o sutemus stovyklautojai ir svečiai traukė laužavietėn į sukaktuvinį lsužą. Nuo ten net dūdų orkestro garsai sklido. Pagalvojau: gal stovyklos ūkvedys pasamdė „Salvation Army“ orkestrą? . . Priėjęs arčiau išsiaiškinau, jog tai lietuvaitės skautės iš Škotijos! Nors lietuviškai silpnai kalba, bet lietuviškas melodijas, maršus grojo labai šauniai. Suliepsnojo laužas, lydima dainų, buvo džiugu ir smagu.

Giedant „Lietuva brangi“ ir „Ateina naktis“, žėrinti ugniavietė jau geso. Pro aukštų eglių tarpus matėsi spinksinčios žvaigždės ir besišypsas mėnulis. Romantiška! Tarp žvaigždynų suradau Grigo Ratus ir Šiaurės žvaigždę, bet už tai pasigedau mūsų Pietų Kryžiaus. . .

Atsisveikinus, žvakių apšviestu taku pasukau į ASS rajoną, kur dvi sėsės ir šeši broliai susirinkusių akademikų akivaizdoje pasižadėjo būti ASS nariai. Šia proga prisiminiau, kad ir aš 1939 m. Pajėsyje prie Kauno daviau savo pasižadėjimą. Kaip tik šalia manęs stovėjo fil. Vilius Bražėnas, buvęs mano globėjas akademikų skautų „Vyčio“ korporacijoje ir man įteikęs spalvas ir ženkliuką; juos dar ir dabar tebenešioju!

fil. Balys Barkus,
Sydney, Australia

MŪSŲ RYŠKIEJI VEIDAI PINGUARI — BROLIS KAZYS BĖKŠTA

BRONIUS KVIKLYS

„Jau baigiu metus ‚profesoriantis‘ tarp indėnų berniukų, besistengdamas pramokti jų kalbos bei papročių, priartinti jų širdes prie krikščioniškos kalbos ir papročių. Vadinuosi Pinguari, t.y. baltas ilgakojis paukštis. Baltas, nes nešioju baltą drabužį. Vadinuosi Ilgakojis ir Ilganosis todėl, nes čia vyrai žemi ir priplotomis nosimis. Mūsų darbas nelengvas. Melskitės už mus. Melskit, kas galit — bus daugiau kaip heroizmas: bus artimo meilė veikli, Viešpaties palaiminta. Klaiku palūžti tarp miško vaikų ir žvėrių. O palūžo ne vienas.“

Šitaip 1951 metų pabaigoje „Mūsų vyčio“ redaktoriui rašė Kazys Bėkšta iš Brazilijos Amazonės džiunglių srities, kur visą laiką siaučia baisūs karščiai, drėgmė, drugys ir kitos ligos, kur nuolat slankioja smaugliai, gyvatės, įvairūs plėšrieji žvėrys...

Bet kas gi yra tas mūsų skautas Kazys Bėkšta, savanoriškai nukeliavęs į tą sritį, kur niekas iš baltosios rasės žmonių nenori ilgesnį laiką gyventi ir dirbti?

Kazys gimė 1924.V.22 Klaipėdoje, kur jo tėvai (žemaičiai nuo Salantų) dirbo. Mokėsi Vytauto Didžiojo gimnazijoje. Čia 1930 m. įstojo į vilkiukus ir ilgainiui perbėgo planingai visus skautiškuosius laiptelius, keitė virvučių spalvas. Geras ir pavyzdingas sklitininkas, dr-vės adjutantas. Rambyno stovykloje susižeidęs koją, kuriam laikui skautavimą buvo nutraukęs. Vokiečiams okupuojant Klaipėdą 1939 m. teko su tėvais iš jos bėgti. Traukėsi ir jo „Elniai“. Kurį laiką laikėsi Šiauliuose ir pasižymėjo vietos tunte.

Nuo 1940 m. mokėsi Vilniaus Vytauto Didžiojo gimnazijoje. Vėl tęsė skautavimą, anot jo paties žodžių, „tai ant grindų, tai pogrindy, kaip kada prirėkdavo“. Buvo Vilniaus „Varpo“ choro dalyvis. Tuo Kazys didžiavosi, nes dirigentas buvo garsus kompozitorius Julius Sinius. Buvo priimtas į Vilniaus u-tą, bet vokiečiams jį uždarius, pateko į statybos batalijoną, kur dirbo vertėju. Energingai gynė vokiečių kalbos nemokančius mūsų vargšus kareivėlius. Pasibaigus karui, atsidūrė koncentracijos lageryje, iš kurio tačiau vienas lietuvis kunigas padėjo jam pasprukti. Gyveno lietuvių stovyklose.

Klein Wittensee stovykloje suorganizavo skautukų dr-vę. Veikė kartu su sktn. Vaitkevičium, poetu Vladu Šlaitu. Netrukus turėjo keltis į Kielį, kur su kitais 1945.XI.6 įsteigė mišrią Kunigaikščio Margio dr-vę, į kurią per kelias dienas susibūrė 72 skautai, -ės. Kazys jos draugininkas. Įteikiama vėliava, XII.13 pasirodė gražus rotatorinis laikraštėlis „Po svetimu dangumi“, subūręs geriausias stovyklos jėgas. Jo sumanus redaktorius — Kazys. Dar ir dabar, praslinkus 43

metams, vartydamas jo puslapius, jauti tikrąjį skautybės supratimą. Skautiškosios vadovybės pakeliamas vyr. skiltininku, netrukus paskautininku.

Su skautais ryšiai trumpam laikui nutruko Kaziui pradėjus studijuoti Eichstaetto kunigų seminarijoje. Bet ir čia susirado skautų. 1947 m. pradžioje keturi pasauliečiai studentai ir dešimt klierikų sudarė Sambūrio „Vytis“ vieneta, kurio eilėse buvo ir Kazys. Ne eilinis vadas. Šaukiamos sueigos, diskutuojami pasaulėžiūriniai ir kitoki klausimai, palaikomas ryšys su kitomis jaunimo organizacijomis.

Baigęs filosofijos mokslus, įstojo į saleziečių vienuolyną. Porą metų dirbo vokiečių jaunimo tarpe, gilino studijas Romoje. Prašėsi pasiunčiamas į misijas Indijoje, bet buvo nukreiptas dirbti indėnų tarpe Brazilijoje. Teologijos studijas baigė Sao Paulo seminarijoje. Čia galutinai pasiruošė misijų darbui. Gavęs kunigo šventinimus, 1956.XI.4 lietuvių parapijos bažnyčioje (Vila Zelina) atlaikė pirmąsias šv. Mišias. Gražų pamokslą pasakė kun. Šeškevičius.

Po primicijų išvyko į Brazilijos džungles sunkiam misijų darbui, kur nedėkinaga gamta žmogų labai vargina ir jį neretai pribaigia: sunkios necivilizuoto gyvenimo sąlygos, siaurus atogražų klimatas, gausybė įvairių nuodingų vabzdžių ir kt.

Apie savo išvykimą į misijas Kazys man rašė: „Karo metu netekęs savo tėvų ir giminių, apsisprendžiau eiti ten, kur eiti niekas nedrįsta. Išėjau į Brazilijos džungles, nė kiek jų aplinkos nepažindamas. Labai nedaug apie jas žinojau, nesupratau kalbos. Skirtingas klimatas ir valgis,

nuolat siaučianti malarija. Bet ilgainiui apsipratau, susigyvenau su indėnais ir dabar nesu jiems svetimas. Ko negalėjau padaryti skriaudžiamai lietuvių tautai, stengiausi padėti kitiems, užguitiems. . . 17 metų išbuvau jų tarpe Rio Negro upės aukštupio srityje, tarp Tukano ir Yanoami genčių indėnų. Kiekviena tų genčių turi daugybę skirtingų kalbų. Vien tik tai Tukano kalbinė grupė yra 35 kalbos. Jei iš jų dvi išmokau, tai dar 33-jų nemo-ku. . .”

Dirbdamas indėnų jaunimo tarpe, pritaikė jiems skautiškus metodus, įsteigė draugovę, iškylavo su jais skrodamas per didžiulius vandens krioklius, plaukdami iš medžio stuomens degtose valtėlėse. Jo artimiausi broliai buvo tukanai, tarjakai, piratapujai, dessanai, makai, uananai — vis tai indėnų vaikai. Kazys turėjo kovoti su milžiniškomis gyvatėmis, ir gydyti čiabuvius nuo jų įkandimo, statyti ne tik palapines, bet ir gyvenamuosius namus. Indėnai čia gyvena dar akmens amžiaus sąlygose, naudoja to laikmečio apyvokos dalykus ir ginklus.

Dirbdamas indėnų tarpe, paruošė tukanų kalbos alfabetą, parašė dar niekada rašto neturėjusiai kalbai vadovėlius, tukanų vaikams skaitinių knygų, paskatino pačius indėnus rašyti ir kurti. Bet. . . Kazys toliau rašo: „Kada pradėjau kalbėti indėnams ne vien apie jų pareigas, bet ir apie jų teises, tai mano reikalai pablogėjo: likau juoda avele. O kai pradėjau tyrinėti indėnų tikyba, tai mane perkėlė į Manaus miestą. Tas „ištrėmimas“ man, o taip pat indėnams, išėjo į naudą. Jie pajuto savo vertę”.

Šia proga prisimintina, kad Vakarų Europos (ypač vokiečių) spauda neseniai rašė apie be galo sunkias Brazilijos indėnų gyvenimo sąlygas ir pažymėjo, kad siekiama indėnus išnaikinti (genocidiniai) veiksmais. Taigi jų „užtarėjai“ ir kultūrintojai nebuvo reikalingi. Rodosi, kad ir Bažnytinė vyresnybė taikstosi valdžios nuomonei.

Kun. K. Bėkšta buvo pakviestas Amazonijos vyskupų išlaikomos Filosofijos mokyklos dėstytoju. Dėstė du pritaikomosios kultūrinės antropologijos kursus. Turi apie 160 studentų.

1987.XII.2 dėkodamas už „Vilniaus arkivyskupijos“ tomą, K. Bėkšta man rašė: „Mano padangėj kitoki žmonių vargeliai. Brazilijos valdžia ir turtuoliai seka praėjusio šimtmečio amerikiečių politiką indėnų išnaikinimui. Sužadinau kelius raudonodžius, kad jie savo vertybėmis pasiremdami, spirtūsi galutiniam genocidui. Bet tai tik lašelėlis jūroje. Skaudu, kad Lietuvą bedieviai naikina, bet čia, Brazilijoje, jau mūsų krikščionys naudoja tokią pačią naikinimo taktiką prieš nesusivienijusiais indėnų tautes. Stengiuosi jiems padėti. Dirbdamas su kompiuteriu, organizuoju Yanonam kalbos žodyną. Paskui eis Tukanų kalbos žodynas ir dar kiti. Stebiuosi, kokia matematiška tvarka yra suorganizuota ši kalba, kurioje nėra skaitvardžių. Tokia jau tos kalbos logika. . . Prieš kelias dienas man pasisekė pažadinti tauriausios Tarianų genties vyrus ir jie ryžosi rašyti savo genties istoriją. Istoriją! Dar yra gyvi keli seneliai, kurie prisimena, ką jų bočiai šnekėjo. . . Juk ir Maironis rašė: „Taip norėčiau prikelti bent vieną senelį. . . ir išgirsti bent vieną žodelį. . .“ Taigi ir minėtos genties vyrai man sako: „dar ne viskas prarasta. Dar galime daug ką išgelbėti, užrašyti. Tikime, kad mūsų būsimieji tautiečiai, įsisavinę jiems Kazio sudarytą rašybą, rašys apie gražią ir

garbingą genties praeitį, kai dar jų nebuvo užtvindęs baltaveidžių tvanas.“

1988.III.24 Kazys, gavęs „Lietuvos bažnyčių“ VI tomą, kuriame pateikti ir jo biografiniai duomenys, kur be kita ko rašė: „Perskaičiau Tavo atspausdintus mano pagyrimus. Kaip sakė anas: „kas kuinui uodegą pakels, jei ne jis pats. Buvau aprašytas tiekos rimtų ir šventų žmonių tarpe, kurie tik trumpai paminėti, o Kazys išskirtas, kaip „pasižymėjęs“. Net susigėdau. Tegul jau bus taip.“

O apie save tame pačiame laiške rašė: „Dirbu dabar skaitydamas paskaitas, nors esu prašęs atleidimo. Tuo tarpu vis dirbu su kompiuteriu ir jau turiu 8,000 žodinių bei forminių įrašų yanonami indėnų kalbai. Kiekvienas įrašas turi kokį nors sakinį jų kalboje, su vertimu bei analize. Taigi netaip jau mažas tos kalbos žodynas. Atrodo, kad gal pasieksiu 10,000 įrašų. Bet mano informuotojas indėnas nusijuokė: „manai, kad jau visą mano kalbą surašei? Mudu vos tepakrapštėm tos kalbos žievelę“. Iš tiesų, koks didelis tos kalbos turtingumas! Žiūrėk, jie turi ne tik vienaskaitą, daugiskaitą, bet dviskaitą. O tai jau (kaip ir lietuvių kalbos) didelio senumo ženklas!“

Pabaigoje laiško: „Prie Viešpaties altoriaus prisimenu dažnai Tave, Tavuosius ir visus brolius — seses.“

Viename laiške Kazys man rašė, kad per 40 metų negirdėdamas lietuvių kalbos, tarėsi ją užmirštąs: „Pasidarė nejauku, kad išmokus kalbėti keliomis svetimos kalbomis, nepamirščiau savosios. Tik gerų draugų (ypač kun. A. Saulaičio, Br. Kviklio) aprūpintas lietuviškomis knygomis, pradėjau grįžti į savo kalbą. Bet mano žodynas jau sutrumpėjęs. Ypatingai nežinau lietuviškai moksliskų išsireiškimų. Be to, jau likau žemės šliužu: esu kurčias, beveik pusiau apakęs, vien tiktai nosis ištįsus. . .“ Prieš keletą metų jį Brazilijoje suradęs kun. A. Saulaitis

liudijo, kad Kazys esąs tikrai suvargęs, sunykęs. Gal todėl jis, šių eilučių autorius prašomas atsiųsti nuotrauką „Lietuvos bažnyčių“ knygoms, atsiuntė ne dabartinę, o prieš 40 metų darytą, kurią čia ir spausdiname.

Baigiant tenka pastebėti, kad brolis Kazys Bėkšta, mūsų organizacijos filisteris, yra labai ryški, iškyli asmenybė, kokių mūsų tauta neturi lygaus dirbusių misijose.

Tenka apgailėti, kad Akademinės skautijos vadovybė nepalaiko su juo ryšių ir gal būt jaunesnieji vadovai, net nežino, kad turime jį mūsų tarpe. O būtų jis kurios nors kitos lietuviškos organizacijos narys — iškeltų jį į aukštybes, gal dar gyvą paskelbtų šventuoju. . .

Būtų gerai, kad galimai didesnis vytičių ir mūsų sesių skaičius palaikytų broliškus ryšius su ryškiuoju „Vyčio“ korporacijos filisteriu. Jo adresas:

Pe. Casimiro Bėkšta
Av. Joaquim Nabuco, 1023 / CENESC
69011 Manaus / AM
Brasil

O ar nebūtų gerai, kad ASS vadovybė sudarytų sąlygas pasikviesti jį kuriam laikui į Ameriką? Kazys — įdomus žmogus. Galėtų daug ką papasakoti. Be to, turi tūkstančius niekur nerodytų skaidrių iš vargšų indėnų gyvenimo, jų darbų ir aplinkos. Malonu būtų su juo arčiau asmeniškai susipažinti.

Korp! Vytis ir A.S.D. vėliavos iškilmėse

TEISINGAI ĮMINTA MĪSLĖ

s. fil. Vaidievtis A. Mantautas

(Tęsinys iš MV 1988-1)

Tai Lietuvoje užaugusiai, bet svetur Lietuvos išsižadėjusiai generacijai ypatin-
gai tinka kartūs Aisčio žodžiai:

Vienas kraujo lašas būt tave nuplovęs,
Bet varge jo vieno tu pasigedai —
Nors stiprybę sėmėm iš didžios senovės,
Liko netesėti mūsų pažadai. . .

Vienų vienas žodis būt tave apgynęs,
Bet varge jo vieno tu pasigedai, —
Nors visi žadėjom mirti už tėvynę,
Liko netesėti mūsų pažadai. . .

Tai pačiai nutautėlių grupei tinka ir ypatingai aštrūs Vlodo Pūtvio žodžiai, skirti nutautėjusiems Lietuvos gynėjams — bajorams: „Mūsų aristokratija parsidavė tautos amžinajam priešininkui, pavergė savo tautą ir norėjo surištą, supančiotą įduoti į priešininko rankas. Mes jos senos aristokratijos išsižadėjome ir kuriame savąją, naująją.“(5)

Dviejų kultūrų darbuotojas, lietuviškasis šviečaras, kuriam darbas Lietuvai toli gražu netrukde būti dar geresniu šveicaru, profesorius Juozas Eretas, 1963-iaisiais metais rašymas apie tremtį, negalvojo, kad iš tremtyje „nutilusiųjų“ tautai būtų didelis nuostolis: „Faktas, kad tremtis daugelį nubloškia į nevaisingumą. Bet taip atsitinka beveik vien su mažai gabiais, kurie tik tirštos tautinės atmosferos dėka šiaip taip galėjo išsivystyti. Jei tokie, patekę svetur, ten nutyla, tai niekam iš to nuostolių nėra. Tikras kūrėjas savo jėgų svorį jaučia savyje ir dėl to kūrybiškas yra net toli nuo savųjų. Jam Lietuva ten, kur jis pats yra.“(5)

Nedrįsčiau tvirtinti, kad Juozo Ereto žodžiuose nėra tiesos. Bet jisai kalba apie mažai gabaus žmogaus kūrybinį nevaisingumą. Tai ir suprantama ir pateisinama. Juk mes nelaukiame iš kiekvieno, kad jis ar ji būtų Maironis, Šatrijos Ragana, Lazdynų Pelėda, Kristijonas Donelaitis ar Julija Žemaitė-Žymantienė. Tą mums byloja ir tautiškoji išmintis: „Visokių yra, visokių reikia.“ Bet yra vienas dalykas nesugebėti, nepasižymėti savo kūryba ir visai kitas — tautos išsigynimu 1) sumažinti tautiečių skaičių, suskystinti tautinę atmosferą ir tuo pačiu 2) uždaryti vartelius savo vaikų ir vaikaičių tautiniam kūrybiniam vaisingumui, išmesti šiukšlių dėžėn jiems motinos Tėvynės per ilgus amžius ruoštą paveldą. . .

Deja, šios grupės atveju šaukštai jau po pietų. Negailastingo laiko rato atgal nebeatsuksime, vakarykštės dienos nesugrąžinsime. Noromis-nenoromis dabartinei akademikų kartai tenka ir teks dirbti žymiai skystesnėje tautinėje lietuviškoje atmosferoje. Toji atmosfera didžiai lietuvų tremtinių masei atvykus į Ameriką ir kitus užjūrio kraštus buvo neabejotinai daug tirštesnė. Nekalbant jau apie pannašias vietas kaip Čikaga, čia pas mus Naujoje Anglijoje, žymiai mažesnėse kolonijose, pirmaisiais tremties metais pavėlavusiems arba visai nebelikdavo vietų salėse per Vasario 16-tosios minėjimus, arba tekdavo kur nors kampe stovint grūstis kaip silkėms bačkoje. Tą patį galima buvo pasakyti ir apie lietuviškiasias bažnyčias, bent jau didžiųjų šven-

čių metu. Dabar gi tuštėja ir salės ir bažnyčios, užsidaro klubai, mažėja organizacijos. Kur „senais gerais laikais“ bažnyčion žygiuodavo du tuntai su vėliavomis ir įvairiašlipsis skautiškos uniformos užpildydavo visą bažnyčios priekį, ten dabar daugiau žalios, negu kitokios spalvos „šlipsisininkų“ mažytis būrelis vos-vos teįstengia užpildyti du suolus, ir tai tiktai vienoje psuėje.

Bet kam čia dabar kranksėti kaip juodajam varnui lietuviškoje pasakoje? Kam iš naujo minėti liūdnus nutautėjimo faktus, kurie ir vyresniajai ir jaunesniajai tremties kartai yra gerai žinomi? — Mano nuomone, kaip tik dėl tos pačios priežasties, dėl kurios kiekvienas geras karo vadas arba karo mokslo žinovas, karo akademijoje dėstydamas strategiją ir taktiką arba su savo štabo karininkais aptardamas būsimų kautynių planą padaro tinkamas išvadas, mokosi ir iš laimėjimų ir iš pralaimėjimų. Panašios taktikos laikosi ir vienas didžiųjų mūsų tautinio atgimimo vadų — Maironis, savo 1909 m. išleistoje „Raseinių Magdėje“, vasaros naktį jaunam vaikui kalbančio „balto senelio“ lūpomis atvirai aptardamas nutautėjimo priežastis:

Štai Magdė-varguolė
Verksmingai nupuolė,
Nes jau svetimi skarmalai
Daugiau berūpėjo,
Gardžiau bekvepėjo
Kaip mūsų laukų dobilai!

Bet nutautėjimo, taigi, pralaimėjimo ir mirties mūšyje už tautos sielą, liūdnas pavyzdys mums tiktai dar geriau parodo kelią, kuriuo turi eiti tikrieji patriotai:

Tik tautišką sielą
Tą židinį mielą,
Kurį vaidelyčių grynų
Per amžius sukurta,
Kaip sąžinės turtą
Besergėk nuo metų jaunų!
O savo tautos
Niekados neapleisk, niekados!

Pažvelgus į svetimas madas besivaikantią Raseinių Magdę ir ją sekančias „lenkų bezdžiones“, nutautėjusias lietuvaites, prasimušus atgimimo versmei“ ir pasimokius iš praeities klaidų, mūsų moterų luomas bus tuo gražesnis:

Mūsų moterų luomas atbudęs
Bus lietuvės, ne lenkės, ar gudės;
Joms ne mados tada berūpės:
Laisvę nešančiai auštant gadynei
Naują kartą išauklės tėvynei;
Apsišvietusios mokslu žibės.

Todėl blaivus — bet ne bailus — žvilgsnis į tautai tremtyje žuvusius sūnus ir dukteris yra neišvengiamas, aptariant lietuvių išeivijos ir tremties jaunimo klausimą ir tinkamiausius būdus tęsti lietuviškąją kultūrą. Klysti yra žmogiška. Bet gal dar „žmogiškiau“ yra pasimokyti iš vyresniosios kartos padarytų klaidų, iš, anot Vaižganto, „erzinančio“ nutautėjusiųjų pavyzdžio, atidžiai apsvarstyti bent pagrindines nutautėjimo priežastis ir visokiais būdais bandyti jų išvengti ateityje.

Ačiū Dievui, straipsnio pavidale kalbant su Sese Mirga ar su kitais panašiai galvojančiais jaunaisiais akademikais tautinės mirties baubas, kaip anas devyngalvis smakas mūsų pasakose, spjaudosi ugnimi ir dūmais ir kriokia dar labai išlėto, nedrįsdamas prislinkti arčiau. Kol jaunas žmogus sakosi turįs tėvų įdiegtą tautiškumo jausmą, myli Lietuvą ir turi noro jai padėti (ir dar apie tai lietuvių kalba rašo straipsnius lietuviškam žurnale), tol vyresnės kartos atstovas aiškiai mato, jog, nepaisant jo generacijos padarytų klaidų, visgi bent šis tas buvo gerai ir teisingai daroma. Yra daug lengviau kalbėtis lietuvių kultūros tęstinumo klausimu su Lietuvą mylinčiu jaunuoliu, negu su tuo, kurio lietuviškieji jausmai visiškai neegzistuoja. Ir čia prieiname prie proto ir širdies, proto ir valios, žinojimo ir meilės santykių. Kaip tik šioje srityje — spren-

džiant iš Sesės Mirgos straipsnio — *mūsų karta* gal yra padariusi gana nemažą klaidą lietuviškojo jaunimo auklėjime.

Vs. fil. Antanas Saulaitis, S.J., vienas mūsų jaunesnės (ne jauniausios) kartos pačių mylimiausių ir populiariausių dvasios vadų ir auklėtojų, rašo: „Daugelio mūsų praktiškas tikslas, apibrėžias mūsų veiklos rėmus ir apribojās mūsų prisiimamas galimybes, yra *atkurti aplinką*, kurioje patys esame išaugę, ir kuri mums lietuviškai jauki. Vienaip ar kitaip, siauriau ar plačiau esame atkūrę gerą dalį viso to gyvenimo, kurį mūsų vyrenioji karta atsimena iš Kauno: nuo mokykloje sėdėjimo po du iki lietuvių operos. Čia ir grėsia didžiausias nutautėjimo pavojus, nes išėivija, kuo daugiau atkūrusi savo praeities gyvenimo, tuo mažiau jaučia, kad jos pirmykštis kraštas (Lietuva) jai reikalingas. Todėl Chicagoje yra lengviausia nubyrėti ir nutautėti. Jeigu mūsų praktiškas, sau nepripažintas motyvas yra sentimentalus, mūsų tikslai sentimentalūs, mūsų metodai bus įprastiniai iš mūsų brendimo metų, mūsų tikslas bus atkurti praeitį — ir prarasime savo ateitį. Jeigu mūsų sąmoningai prisiimtas ir drausmingai vykdomas tikslas yra pati *Lietuva*, Lietuvos ateitis, mūsų veiklos rėmai, galimybės ir kūrybingumas tiesiog pražydi. Tada nebandysime išlaikyti pokarinių tremtinių stovyklose veiklos vertybių, o kalbėti į mūsų vaikų širdį, nes lietuviška širdimi *jie* kurs savo ateitį ir vienokiu ar kitokiu būdu bus Lietuvai naudingi, patys rasdami tame džiaugsmo.⁽⁶⁾

Ilgą eilę metų nebuvęs Čikagoje negaliu pasakyti, ar tenai iš tikro yra lengviausia nutautėti ir nubyrėti. Žmonės nutautėja ir nubyra ir čia pas mus. Kartais pagalvoju, gal iš Čikagos „nukniaukta“ ir į Naująją Angliją penkioms-šešioms savaitėms parvežta lietuviškoji tiršta atmosfera teigiama prasme paveiktų, supurtytų mūsų jaunuolius, jau labai skystoje atmosferoje besisukinėjančius. Tačiau rei-

kėtų sutikti su Broliu Antanu, jog be Lietuvos mes neišsilaikysime. Dirbtinai atkurtos lietuviškos praeities neužtenka — jau ir vien dėl to, kad mūsų eilėms nuolat mažėjant toks atkūrimas gana greitai taps fiziškai nebeįmanomas. Betgi su tuo rišasi ir daugiau problemų, kurių pačia svarbiausiaja laikyčiau proto ir širdies harmonijos, tinkamo suderinimo problemą.

Tėvams ir auklėtojams yra gerai žinomas faktas, jog mūsų jaunieji, dar, rodos, tik prieš kelias valandas kaip maži paukštukai šiltai tupėję šeimos lizdelyje, ima plasnoti sparneliais, palieka lizdą, skrenda tolyn, pradeda *savarankiškai* galvoti ir pasirenka sau kitokius tikslus, kitus idealus. Kap jau anksčiau minėjau, tie paukštukai, nepaisant visko, savo širdytėse, atrodo, išlaikė tėvų įdiegtą tėvynės meilės jausmą. To jausmo pertiekime klaidos nepadareme. Bet gal klydome ir sunkiai tebeklystame, apeliuodami daug daugiau į bręsančio jaunimo jausmus, negu į protą.

Vienas pačių didžiausių visos krikščionybės filosofų ir teologų, XII-jo šimtmečio domininkonas ir Paryžiaus universiteto profesorius, Šventasis Tomas Akviniētis nuolat kartodavo: „INTELECTUS EVIDENTIA REI MOVETUR“: protas paveikiamas tiktai akyvaizdumo (evidencijos); protas tikrai įsisąmonina vien tuos dalykus, kuriuos supranta, kurie jam aiškūs. Trafaretiški pamokslai neįtikina. Su „tuščiu“ pamokslu gali būti taip, kaip su anuo advokatu Kelmės miestelyje. Po advokato labai nuobodžios, porą valandų trukusios paskaitos, salės kampe atsibudo ramiai ten miegojęs žemaitis ir, salei besikvatojant, Jerichono triūbos balsu užriko: „A tatą puons jau pabaigę?“ Panašiai gali užsibaigti ir mūsų kartos „griaudenimai“ jaunajai kartai, jeigu jie bus arba perdaug sentimentalūs, „didžiai jausmingi“ arba perdaug panašūs į viršilos

griežtas komandas naujokams kariams. Iš lizdo pakilusiems mūsų brangiems lietuviškiems paukšteliams būtina ne vien jausmais jausti prisirišimą ir meilę Lietuvai, bet taip pat aiškiai protu suprasti ir tikrai žinoti, KODĖL jie turi likti lietuviams ir tęsti lietuvišką kultūrą.

Maironiui tai buvo ypatingai aišku. Dainuodamas apie ledus tirpinančią meilę, apie jauną viltį, apie tikėjimą ir apie širdį, jis kartu ragino visus apsišarvuoti „mokslo atkakliu“, liepė paimti „arklą, knygą, lyrą“ ir „eiti Lietuvos keliu.“ Apie mokslą kalbėti Maironiui niekad nebuvo perdaug. „Raseinių Magdės“ puslapiuose jisai tvirtino jog „mokslas daug gali: jis vargstančią šalį išpančios iš amžių skriaudos. Gi „Jaunosios Lietuvos“ šeštoje giesmėje, kalbėdamas apie kunigus, lietuviškosios literatūros pirmūnus, Maironis pabrėžė, jog tai buvę vyrai „širdies ir galvos“:

. . .kas plėšė vargingas

Pirmąsias vagas rašliavos?

Tai Širvydas, Daukša, Tolkiemių
klebonas,

Juška, Valančiauskas, Antanas Baronas!

Tai vyrai širdies ir galvos!

Įdomu pastebėti, jog Maironis savo paties gyvenimo buvo ir širdies ir galvos žmogus. Kaip Lietuvos atgimimo dainius jis lietuvių širdyse uždegė ir nuolat kurstė tėvynės meilės ugnį. Bet kaip akademinio jaunimo auklėtojas, moralinės teologijos (ir taip pat kurį laiką liet. literatūros bei visuotinės literatūros) profesorius ir kunigų seminarijos rektorius jis apeliavo ne į savo studentų jausmus, bet į jų protą: „studentams imponavo dėstymo aiškumu, paprastumu, žiūrėdamas klausimo esmės, ne retorikos. Nuo studentų laikėsi atokiai, o kaip į jį patį studentai kreipdavosi — tėviškai.“⁷) Kanauninkas Mykolas Vaitkus, pirmą kartą lietuvių literatūroje pasirodęs kaip poetas bei estetiškos krypties pradininkas 1906-aisiais metais, ypa-

tingai jautriai pasakodavo, kaip jam, už Maironį jaunesnės kartos atstovui, Maironis buvo ir širdies ir proto žmogus, kaip jis su dideliu dėmesiu ir kantrybe išklausydavo jaunesnįjį žmogų ir tada į klausimus atsakydavo, ramiai, išsamiai, aiškiai ir logiškai, be poetiškų „pagražinimų“.

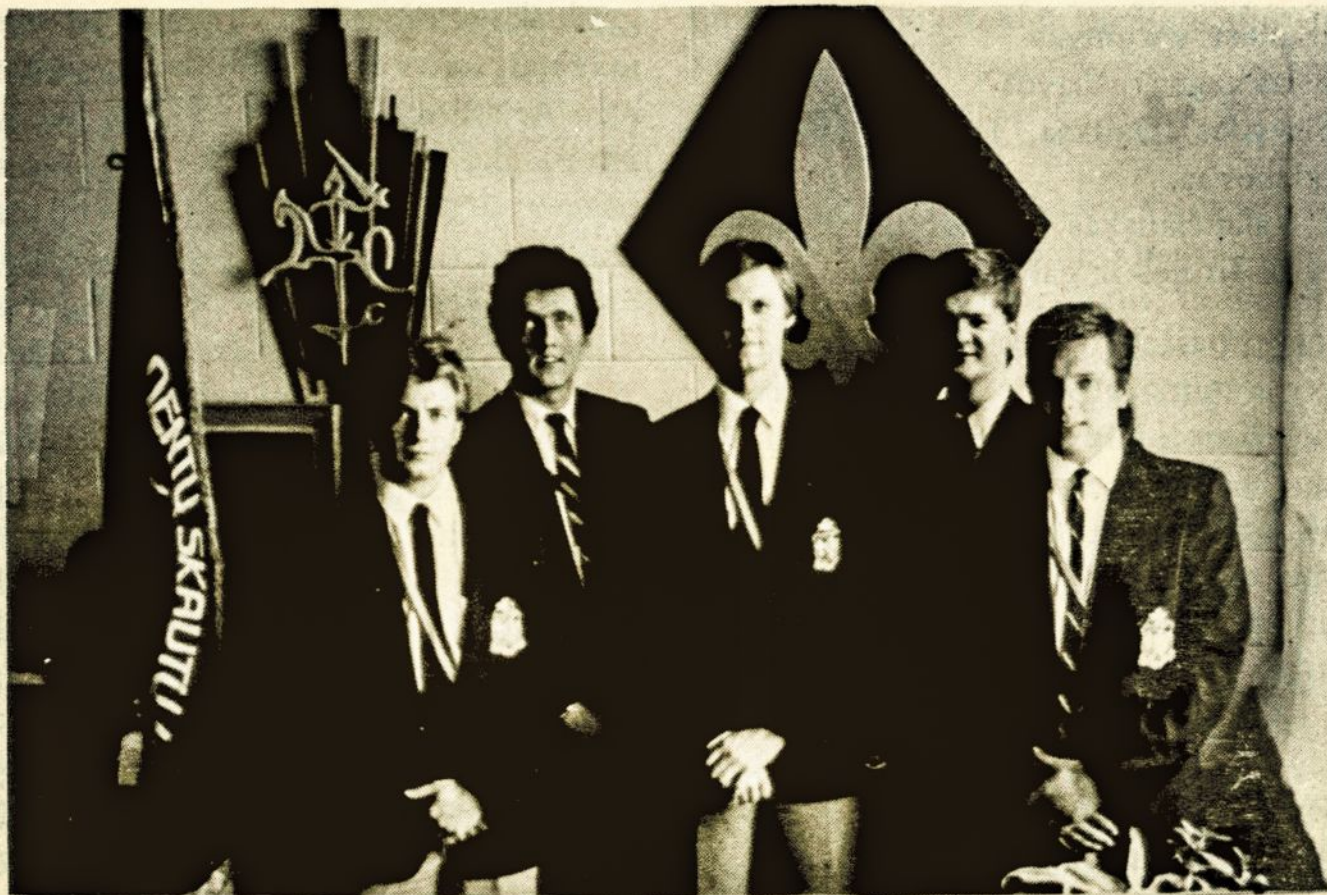
Taip darydamas Maironis laikėsi senos ir garbingos Vakarų Europos (įskaitant buvusios Romos imperijos šiaurės Afriką ir Mažąją Aziją) kultūros ir tradicijos, kuri gimė dar daugelį šimtmečių prieš Tomo Akviniečio laikus bei didžiuosius viduramžių universitetus. . . Nekalbant apie žydiškąją tradiciją, dar prieš Konstantino Didžioji Milano ediktą 313 m., krikščionių persekiojimo ir kankinių už tikėjimą laikais, smarkiai susidūrė širdis ir protas, tikėjimas ir žinojimas, asmeniškai Dievo patirtis, Kristaus sekimas, apaštalų ir jų pasekėjų skelbiamos tikėjimo tiesos ir graikiškoji filosofija su tokiais minties milžiniais savo tarpe kaip Sokratas, Platonas, Aristotelis, Plotinas. . . To susidūrimo pasėkoje gimė taip vadinamoji patriotiška (bažnyčios tėvų) teologiškai-filosofiška literatūra, kurios turime ne tuzinus, bet šimtus tomų graikų ir lotynų kalbomis. Ir tos patristikos „viršūne“, žymiausiųjų, iškiliausiu atstovu (be kurio citatų ir šiandien neapseina joks stambesnis krikščioniškasis teologas) yra laikomas ne kuris nors atsiskyrėlis vienuolis ar vienuolyne užsidaręs mistikas ir taip pat ne vien tik protą fanatiškai garbinantis racionalistas, bet Šventasis Augustinas (354-430 A.D.) Jo gyvenime, pamoksluose, komentaruose ir knygose nuostabiai jungiasi Dievo patirtis, gilios, liepsnojančios meilės ugnis, tvirtas tikėjimas bei pasitikėjimas Dievo malone su aštriu ir šviesiu protu ir giliu graikiškosios (ypač Platono ir Plotino) filosofijos pažinimu, kurią Augustinas apipavidalino lotyniškai ir įrėmavo į krikščioniškus-bažnytinius rėmus. Nors skaitytojus jisai

sužavi jausmingais ir vaizdingais poetiškais išsireiškimais ir kalba, kuri kai kada trykšta kaip skaidrus šaltinėlis, kai kada šniokščia, veržiasi pirmyn kaip galinga, pavasario vandenimis patvinusi upė, daugiausiai visiems imponuoja Augustino nepaprasta erudicija ir didžiųjų žmonijos bei krikščionybės problemų perteikimas, sprendimas, aiškinimas. Viduramžiais buvo sakoma vienuolynuose: „pridėk bet kokį dalyką prie Šventojo Augustino, ir tuoj pat gausi naują teoriją!“

Kaip tik todėl antrojo šio straipsnio dalyje, džiaugdamasis jaunosios tremties ir išeivijos lietuviškojo jaunimo kartos Lietuvos meilės *jausmu*, pabandyčiau žvilgtelėti į tai, kai *protas*, filosofija ir skautiškoji ideologija mums sako apie teisingą Vaišgantiškos „senų laikų mįslės“ išsprendimą.

Išnašos

- 1 Vaižgantas, *Tradicija. Du Draugu. „TRIMITAS“*, 1929 m. kovo 28 d., p. 204.
- 2 Vaižgantas, PRAGIEDRULIAI. GONDINGOS KRAŠTAS II, „talka“.
3. THE HARTFORD COURANT, Thursday, March 17, 1988, p. C 1.
- 4 Vladas Putvinskis-Pūtvis, RAŠTAI II, Kaunas, 1933 m., p. 131.
- 5 Juozas Eretas, TREMTIS? PRAKEIKIMAS AR UŽDAVINYS?, *Šaltinis*, 1963 m., p. 10.
- 6 A. Saulaitis, MODERNIŲ METODŲ IR PRIEMONIŲ TAIKYMAS TAUTINIO AUKLĖJIMO IŠLAIKYME IŠEIVIJOJE, 1985 m. lapkričio 24.
- 7 J. Brazaitis, *Maironis*, LIET. ENC. XVII, p. 112.

1987-88 m. kadencijos Korp! Vytis Čikagos skyriaus valdyba. Iš k. senj. Tadas Stropus, junjorų tėvūnas; fil. Vytautas Dirzonis, finansinių reikalų vedėjas; fil. Algis Korzonas, pirmininkas; senj. Andrius Dapkus, vicepirmininkas ir senj. Audrius Rūbas, išdininkas. Nuotraukoje nėra senj. Lino Žukausko ir fil. Alberto Tuskenio.

Nuotr. Algio Korzono

GERVĖS SKRENDA

Tas geltonas
 Rudens liūdesys —
 Skaidraus ryto švelnumas.
 Skausminga
 Klevo šypsena
 Nukritusių lapų šnaresy.
 Vaiko verksmas
 Pro mėlyną sapną.
 Gervės skrenda!
 Dangaus žydrios gervės
 Pro virpančią miglą
 Rudeninio lietaus.

ELENA KARALIŪTĖ

Kai aplankysi seną pirkį,
 Niekam nedalinsi dovanos. . .
 Nors bus seserys pravirkę
 Ir nuliūdus motina stovės
 Prie durų slenksčio pasiilgus. . .
 Niekam veidą kenčiantį
 Paguosti ir palinksmint
 Neįstengsi.
 Galva palinksta. Ir apkarsta
 Kąsnis siūlomas nuo ašarų. . .
 Kai aplankysi seną pirkį
 Niekam nepajėgsi išpasakoti
 Laimę pirkęs. . .

DIEVO KARALYSTĖ PAGAL JĖZŪ

Algimantas Kezys

G.R. Beasley-Murray, *Jesus and the Kingdom of God*. Wm. B. Eardmans Publishing Co., Grand Rapids, MI, & The Paternoster Press, Devon UK 1986.

Dievo Karalystės tema Naujajame Testamente yra šv. Rašto žinovų laikoma autentiška, daugumoje atvejų paties Jėzaus žodžiais išreikšta. Ši Beasley-Murray knyga nagrinėja Jėzaus posakius apie Dievo Karalystę eilutė po eilutės, gilindamasi moksliskai į kalbinius, istorinius ir tautosakinius kiekvieno pasakymo šaltinius. Ji skaitytina žinovui, bet dėl temos svarbumo verta dėmesio ir kiekvienam.

Dievo Karalystės skelbimas buvo viso Jėzaus gyvenimo ir mokymo svarbiausias uždavinys. Jo palyginimai, svarbieji pamokslai ir pats Jo gyvenimo būdas dėstė tą vieną dalyką — Dievo Karalystę, jos pobūdį ir atėjimą. Nors, kaip jau sakyta, Jėzaus žodžiai, užrašyti Naujojo Testamento autorių, yra laikomi esmėje autentiškais, bet tai nereiškia, kad jie visais atžvilgiais yra originalūs. Kadangi Jėzus buvo išauklėtas žydų religijos tradicijose, reikia manyti, kad jam buvo žinomos Senojo Testamento sampratos apie Dievo Karalystę, bei su ja susijusios kitos idėjos, kaip senųjų laikų teofanijos, pranašų skelbiamos „Viešpaties dienos“, bei Mesiho atėjimas ir jo paskirtis. Todėl knygos autorius paskiria pirmąją savo studijos dalį Senojo Testamento įvaizdžių nagrinėjimui.

„Viešpaties Diena“ Senajame Testamente

Senojo Testamento žydų tikėjimo svarbiosios dogmos buvo šios: Dievas buvo pasirodęs žydų tautai praeityje ir Jis dar kartą pasirodys ateityje. Nuo pat

ankstyvųjų aprašymų šie Dievo pasirodymai (teofanijos) buvo vaizduojami kartu su gamtos elementų sutrikdymu: „O, Viešpatie, tau iškeliaujant iš Seiro, kai pražygiavai Edomo lygumas, žemė drebojo, dangūs trunkėsi, debesys prapliupo srovėmis. Kalnai purtėsi iš baimės prieš Viešpatį, Siono Viešpatį“ (Teisėjų 5:4-5). Dvilypė sąranga — Viešpaties pasirodymas ir siaubingos audros — yra Senojo Testamento Dievo pasirodymų pagrindinė struktūra. Dievas ateina visoje savo garbėje, sujudindamas pasaulį iš pagrindų. Taip buvo suprasta ir išreikšta Dievo visagalybė, kuri turi teisti žmoniją, sunaikindama bloguosius ir išganydama išrinktuosius.

Šis Dievo įsikišimas į žmonijos istoriją Senajame Testamente neturi datos, bet yra vadinamas „Viešpaties Diena“. Tai „diena“ (ne tiek data, kiek įvykis), kada atėjęs Viešpats nuteis tautas ir įsteigs savo karalystę. Ji atitvers buvusią neišganytos žmonijos istoriją nuo ateisiančios, kada prasidės Dievo valdžia šioje žemėje. Kada ta diena ateis, niekas nežino, tik pats Dievas, bet nebūtinai pasaulio pabaigoje. Pažymėtina, kad Viešpaties Diena, kaip ir kiti Dievo pasirodymai Senojo Įstatymo įvaizdžiuose, yra paženklinta gamtos ir kartų nelaimėmis. Dievas čia vaizduojamas kaip didingas karvedys, kuris išžudo Izraelio priešus ir išvaduoja teisiuosius: „Nė vienas žmogus nepabėgo, niekas neišliko gyvas Viešpaties pykčio dieną“ (Raudos 2(22)). Hebrajų galvosenoje tokia Dievo akcija yra nukreipta prieš pagonių tautas, tačiau pranašas Amos išdrįso skelbti, kad Dievo priešai yra ir pati Dievo išrinktoji tauta. Viešpa-

ties Diena su savo grūmojimais neliko vien tik Senojo Testamento puslapiuose, bet lengvai buvo pritaikyta ir vėlesniems eschatologiniams lūkesčiams, kurie buvo populiarūs Jėzaus laikais.

Nors karalystės sąvoka S. Testamente išsivystė tik tada, kada pati išrinktoji tauta tapo karalyste (Dovydo laikais), tačiau Izraelio Dievas Javė buvo laikomas tautos karališkuoju vadovu nuo Sinajaus kalne paskelbtos santarvės laikų. Po Javės vėliava bėgo žydai iš Egipto ir po ta pačia vėliava jų kariuomenės kovojo su savo priešais. Tai reiškia, kad jie pripažino dieviškąją valdžią savo laikais ir laukė jos visiško įsitvirtinimo ateityje. Ta būsimoji Javės karalystė aprašoma, kaip „naujieji dangūs ir naujoji žemė“ (Iz. 65:17), Mesijo viešpatavimas (Iz 2:2-5), puota ir t.t. Šioje karalystėje bus universaliai pripažinta Javės valdžia, nebus karų, taikoje gyvens gyvuliai ir žmonės, gyvenimu džiaugsis Javės išrinktieji ir išteisintieji. Apie pomirtinį prisikėlimą ankstyvesniuose S. Testamento raštuose nėra užuominų. Žadėtasis Dievo karalystės perversmas vyksta žemėje, vadovaujant Mesijui, ar kitam Javės atstovui. Tuo metu hebrajai, kaip tvirtina knygos autorius, nesistatė namų danguje, o siekė įsteigti Dievo karalystę šiame pasaulyje: „Žemė bus pilna Viešpaties garbės, kaip jūra yra pilna vandens“ (Hab. 2:14).

Viešpaties Diena vėlesniuose žydų apokaliptiniuose raštuose irgi yra pabrėžiama, pranašaujant jos užtikrintą atėjimą ir istorijos pabaigą. Kaip ir ankstyvesniuose taip ir šiuose Viešpaties Dienos atėjimas rišamas su dangaus kūnų katastrofomis — mėnulis ir žvaigždės išeis iš savo orbitų ir laiku nepasirodys, vyks baisūs karai. Qumran vienuolių knygoje (Jėzaus laikais) pranašaujant pragaištingi karai, istorijai einant prie galo: šviesos sūnūs kovos prieš tamsybių valdovus, pagaliau laimės ir įsteigs Dievo

karalystę visiems laikams (psl. 44). Panašios mintys atrandamos ir Naujojo Testamento knygoje, ypač šv. Jono Apreiškime, kur autorius aprašo septynių antspaudų atplėšimą, trimitavimą, perkūnijas ir žemės drebėjimus, po kurių ateina Viešpaties Diena, pasirodo Avinėlis ir Viešpats su Kristumi pradeda karaliauti (Apr. 11:15).

Senojo Testamento vėlesniuose raštuose atsiranda pomirtinio prisikėlimo idėja. Pradedama užsiminti apie pabudimą tu, „kurie miega žemės dulkėse“ (Dan. 12:2) ir apie naująją kūriniją, kuri atsiras po paskutiniojo teismo (1 Enoch 37:71) (psl. 44-45).

Qumran vienuolių raštuose apie pomirtinį žmogaus prisikėlimą beveik ineko nežinoma. Ateinančią Dievo karalystę jie suprato jau esančią jų tarpe. Čia jie sutapatino dabartį su ateitimi, lyg nebūtų ribos tarp žemės ir dangaus, tarp dabartinio laiko ir ateisiančio. Gyventi Qumran vienuolių bendruomenėje reiškė jau dabar dalyvauti dieviškajame išganyme. Sugebėjimas suplakti dabartį su ateitimi, kaip pažymi knygos autorius, hebrajų galvose tai yra tipiška, ir reikia jos nepamiršti, kalbant apie Jėzaus ir ankstyvosios Bažnyčios skelbiamą Dievo karalystę (psl. 50-51).

Mesijo vieta Dievo karalystėje Senojo Testamento raštuose įvairiai suprantama. Saliomono psalmėse Dievo karalystė egzistuoja tik šioje žemėje, Mesijas yra žemiškas karalius, kilęs iš Dovydo giminės. Kitur

Mesijui priskiriama viršžmogiškos ypatybės, priklausančios nežemiškai, o naujos kūrinijos būčiai. Trečiur, pvz., 4 Esdros ir 2 Barucho knygoje Dievo siųstasis Mesijas ne vaidina jokios rolės Dievo karalystėje. Čia Izraelis tiki, kad išganymas ateina tiesiai iš Dievo be jokio tarpininko. Qumran vienuolijos raštuose Mesijo vieta ateinančioje karalystėje sti-

priai pabrėžiama, laikant jį ne vien pasiuntiniu, žmogaus Sūnumi, bet ir Dievo Sūnumi (psl. 52-57).

Dievo karalystė žemėje

Knygos autorius skirsto Jėzaus mokslą apie Dievo karalystę į dvi pagrindines dalis — Dievo karalystė dabartyje ir Dievo karalystė ateityje. Apie savo skelbiamą Dievo karalystę vienur Jėzus kalba tarsi ji jau būtų atėjusi, kitur apie dar ateisiančią.

Apie pirmąją Jėzaus kalbėjo pačiame pirmame pamoksle Nazarete, nedviprasmiškai paskelbdamas, kad pranašo Izaijo žodžiai apie maloningus Viešpaties metus „jums girdint, šiandien išsipildė“ (Lk 4:18-21). Laukimo laikas pasibaigė, atėjo metas Dievo karalystei skleisti. Fariziejų paklaustas, kada ateis Dievo karalystė, Jėzus pasakė: „Dievo karalystė ateina nepastebimai. . . ji jau yra jūsų tarpe“ (Lk 17:20-21). „Jūsų tarpe“, anot autoriaus, yra tikslesnis vertimas negu „jumyse“, kuris gali reikšti, kad Dievo karalystė yra vidinis žmogaus stovis. Taip vėliau ją aiškino gnostikai, paneigdami jos visuomeninį pobūdį. Dievo valdžia žemėje pasirodė Jėzaus asmenyje, kai Jis pradėjo laimėti kovą prieš tos valdžios priešininką — šėtoną: „Jeigu aš išvarau demonus Dievo dvasios jėga, tai tikrai pas jus atėjo Dievo karalystė“ (Mt 12:28). Demonai buvo laikomi tamsybių kunigaikščiai. Kur jų valdžia išstumiamą, ten atsiranda šviesa. Jų vietą užima Dievas. Šis kovos laimėjimas prieš šėtoną Naujojo Testamento sinoptikų yra laikomas ženklu, kad laikai keičiasi.

Žemiškosios Dievo karalystės pobūdis

Jėzaus skelbiama Dievo karalystės pradžia yra kukli, visai nepanaši į Senajame Testamente aprašytus Javės pasirodymus per Viešpaties Dieną ar Paskutinį

teismą. Visa tai rezervuojama ateičiai. Į žemę atsiųstą Dievo karaliavimą Jėzus palygina ištiestomis Tėvo rankomis, pasitinkančioms grįžtantį palaidūną sūnų, geram ganytojui, atlaidžiam pinigų skolintojui, didžiadvasiškam darbdaviui, kuris nežiūrėdamas savęs priima vargšus darbininkus paskutinąją valandą. Į žemę, pilną nesantaikos, pagiežos, neapykantos šis Dievo viešpatavimas žiebia meilę, sugyvenimą, paguodą visiems, ypač nuskriaustiesiems. Ne taip kaip Jonas Krikštytojas, kuris grūmojo Dievo teismu ir nelaimėmis netikintiesiems, Jėzus skelbia Dievo pasigailėjimą, ramybę ir malonę visiems. Tai maloningojo Dievo valios vykdymas žemėje, nuolatinė šventė, kur ne tik vargšai, bet ir nusidėjėliai turi vietą.

Dievo karalystė žemėje turi paslapčių. Ji atskleidžiama saviesiems, slepiama nuo pašaliečių: „Jums atiduota Dievo karalystės paslaptis, o pašaliniams viskas sakoma palyginimais, kad jie regėti regėtų, bet nematyti“ (Mk 4, 11-12). Žodis „paslaptis“ (graikiškai: musterion) pas Morkų (4:11), sako autorius, yra aiškiai susietas su žydų apokaliptiniais įsitikinimais, kad dabartinę pasaulio istorijos eigą tvarko Dievas, bet jo valdžia visuotinai bus įvesta tik pasaulio pabaigoje. Tokia yra žodžio „musterion“ reikšmė Senajame Testamente pranašo Danieliaus knygoje, kur sakoma, kad Dievo paslaptis bus atskleista amžiaus pabaigoje (Dan 2:27-28), o taip pat ir Qumran vienuolynų raštuose (psl. 104).

Kodėl Dievo karalystės atėjimas yra surištas su paslaptimis ir neaiškumais, kurie aptemdo neišrinktųjų akis? Juk Jėzus atėjo Dievo karalystę skelbti, o ne slėpti. „Kad Dievo karalystė lieka paslaptina ir po Jėzaus paskelbimo“, sako knygos autorius, „yra dėl to, kad pati Dievo karalystės esmė yra paslaptina“ (psl. 105). Jėzaus skelbiama karalystė neturi to žibėjimo, kurio laukė žydai. Ji

turėjo būti kukli, maloninga, kurią priima mažieji, atmeta didieji. Pats jos skelbėjas buvo kilęs iš paprastos šeimos. Pasaulio akims žiūrint, toks negalėjo būti Dievo siųstasis. Anot autoriaus, čia ir glūdi Jėzaus skelbtos Dievo karalystės paslaptinumai. Pro jį praregėti gali tik tikėjimas.

Dievo karalystei skleisti atsiranda kliūčių ir nepasisekimų — sėjėjas išmeta sėklą ant blogos dirvos, šalia kviečių auga usnys, tinkle pagaunamos geros ir blogos žuvis. Į šias kliūtis ir nepasisekimus Jėzus žiūri kaip į blogio pasireiškimą, prieš kurį duoda tokį receptą: „Palikite abejus augti iki pjūčiai“ (Mt. 13:30). Tokia Jėzaus laikysena blogio akivaizdoje buvo revoliucinė. Jo susidėjimas su nusidėjėliais buvo daugeliui papiktinimas. Dievo karalystėje turi labiau pasireikšti kantrybė, negu teisiųjų uolumas. Skirstymas į geruosius ir bloguosius yra eskatologinis uždavinys, kuris bus įvykdytas pasaulio pabaigoje. Dabartinė karalystė turi universalumo pobūdį, užgriebianti „įvairiausias žuvis“ (Mt 13:47), šaukiantis visus į puotą, žadanti visiems atlaidumą ir malonę (psl. 137).

Jėzaus pozicija žemiškoje Dievo karalystėje

Dievo karalystė prasidėjo, anot autoriaus, kai Jėzus pradėjo apie ją kalbėti ir jos labui veikti. Jėzaus ištarti žodžiai ir atlikti darbai ją sudabartino. Jėzus nugali šėtoną, praplečia Dievo teises pasaulyje. Jis veikia žemėje kaip Dievo įgaliotinis, panašiai kaip jaunikis savo vestuvėse. Be jaunikio nebūtų vestuvių; todėl jis yra autoritetingas jos apreiškėjas. Jis skelbia Dievo valią kaip tas, kuris žino, kad jis kalba Dievo vardu. Ar Jėzus gali būti vadinamas mesiju? Nors Jėzus niekur savęs mesiju nepavadino, bet, autoriaus nuomone, savo darbais ir žodžio galia

atliko visa, kas Senajame Testamente iš žydų laukiama mesijo buvo reikalaujama ir dar daugiau. Senųjų hebrajų mesijas tampa Dievo karalystės agentu ar įgaliotiniu tik po to, kai pats Dievas savo valdžią žemėje įveda. O Jėzus pats ją apreiškia ir įsteigia (psl. 146). „Tėve mūsų“ maldoje Jėzus labai aiškiai nusako savo ryšį su Dievu. Pirmą kartą religijų istorijoje Dievas pavadinamas Tėvu. Jėzus nurodo savo vietą Dievo karalystės santvarkoje, kuri yra sūnaus vieta. Ir parodo, kaip kiekvienas žmogus turi joje jaustis — savas, Dievo šeimos narys, sūnus. Tai visai priešinga idėja nuo iki to laiko puoselėtos baisaus, griausmingo Dievo sąvokos.

(Bus daugiau)

Jeigu kas mane paklaustų, kam aš labiausiai dėkingas už viską, ką tik gyvendamas atsiečiau, tai prisimines Dievą danguje ir motiną žemėje, aš dar pasakyčiau, kad daugiausiai man padėjo dvi mokyklos: skautybė ir kunigų seminarija.

Skautybė žmoguje išugdo norą tobulintis ir siekti kas gera, išmoko branginti laiką ir būti punktualiam, pratina prie blaivų ir skaisčių papročių. Jei bet kuri mokykla žmogaus proto bagažą pripakuoja žiniomis, tai skautybė išugdo valią ir duoda jai sveiką kryptį. Jei auklėtojai stengiasi lyg iš lauko prigydyti gerą skiepus šaknelę prie jauno želmens, tai skautybė pažadina savo paties iniciatyvą ir parodo, kaip pačiam čiulpti iš Dievo sutvertos savo širdies, lyg giliai įleistomis šaknimis iš žemės, gaivinančias dvasines sultis.

Kun. Dr. J. Prunskis

Sodeikienės ir Sutkuvienės sudėtinę parodą aplankius

fil. Ritonė Rudaitienė

1988 m. balandžio mėn. 22 d., Čikagoje, Balzeko Lietuvių Kultūros muziejuje buvo atidaryta dail. fil. Zitos Sodeikienės ir dail. Ados Sutkuvienės kūrybos darbų sudėtinė paroda. Ta proga teko užkalbinti abi dailininkes, kurios maloniai sutiko atsakyti į joms pateiktus sekančius klausimus.

KLAUSIMAI ZITAI SODEIKIENEI

Šioje parodoje matome išstatytus dvejose skirtingose technikoje Jūsų atliktus darbus. Kurie iš jų — tapyba ar piešiniai sekė prieš trejetą metų Jūsų sukurtąją monumentalinę „Berlyno Sieną“?

— Kuriant „Berlyno Sieną“ kiekvieną dieną skirdavau bent pora valandų tapybai ar kitiem piešiniams. Niekuomet nedirbau tik su viena tema ar technika išimtinai. Visuomet, net ir šiuo metu, dirbu kelis darbus iš karto.

Ankstyvesniuose Jūsų darbuose išvelgdavome simbolizmą „sužmogintuose“ medžiuose, jų šakose bei šaknyse. Paskutiniai darbai dvelkia liūdnai ramiu simbolinio elemento susitingimu erdvėje. Koks yra Jūsų kūrybos procesas? Kokioje nuotaikoje šiuos darbus sukūrėte?

— Kadangi dirbu beveik kiekvieną dieną, tai nuotaika jau neturi nieko bendro su kūryba. Dirbu ar nuotaika gera, ar bloga. Atlikti tapybos darbus man užtrunka apie mėnesį ar ilgiau. Per tą laiką kūrinys vystosi pats savaime. Įvaizdžiai kyla iš pasąmonės, intuicijos. Sąmoningai nenaudoju jokių simbolių kam nors išreikšti. Sukuriu grynai nuotaiką, kurią kiekvienas žiūrovas gali interpretuoti savaip.

„Ateina“. Akrilika 24" x 24".

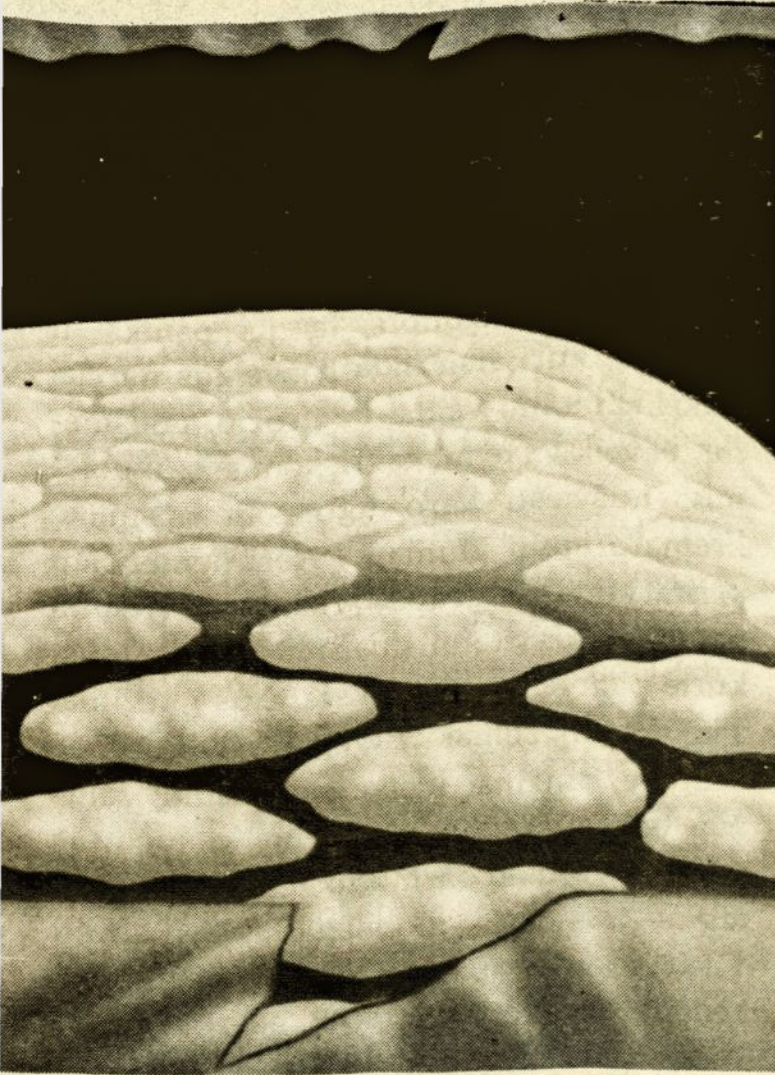
Fil. Zita Sodeikienė

Parodos lankytojai žavisi Jūsų išstatytais piešiniais — satyriniais, įžvalgiais ir reikalaujančiais susimąstyti. Kas, pavyzdžiui, paskatino sukurti „Amerikos Trilogiją“? Ar norima parodos lankytojui ką nors specifiniai pasakyti?

— Mano piešiniai visuomet turi labai specifinę idėją. „Amerikos Trilogija“ kilo grynai iš stebėjimo laikraščiuose, televizijoje ir žurnaluose kas šiuo metu vyksta Amerikoje. Jaučiasi, kad Amerika netiek materialiniai kiek dvasiniai ir moraliniai pradeda pavargti, silpnėti, bankrutuoti.

Kokie numatyti darbai laukia Jūsų ateityje?

— Kadangi darbas vyksta reguliariai, ateitis yra šiandien. Kaip kas vystysis ateityje, priklausys nuo to ką matau, girdžiu, jaučiu. Dažnai tenka girdėti pastabą, kad manieji darbai vis keičiasi. Ačiū Dievui! Tai reiškia, kad dar esu gyva. Pagrindas, iš tikrųjų, nesikeičia, bet dažnai naujos temos diktuoja skirtingus išraiškos būdus. Kai jau kartą sustingsiu vienodume, tuomet galėsiu padėti viską į šalį ir sakyti „gana, daugiau jau nebeturiu ką pasakyti“.

Fil. Zitos Sodeikienės akrilika „Kažkur ten“

KLAUSIMAI DAIL. ADAI SUTKUVIENEI

Paskutiniu metu laiku daug dirbate su medvilnės pluoštu. Kodėl šią meno formą pasirinkote, kodėl ją mėgstate?

— Aplamai, sau dirbu per mažai, nes vis įsiveliu į kitų žmonių projektus. Tačiau, kai randu laiko savai kūrybai, dirbu dabar tik pluoštinio meno srityje. Siūlas, virvė, įvairūs audiniai, kaip moteriai, man niekuomet nebuvo svetimi elementai ir, ryšiumi su kilusiomis feministinėmis nuotaikomis, daugelio buvo ieškomi kaip galimybė reikšti save. Su 1981 m. įvykusia „Mitų“ temine paroda, rimčiau į tai pažiūrėjau ir iš to gimė

„Vėlių Medis“. Gal prieš 20 metų tokie, ir panašūs, „minkštos skulptūros“ bandymai būtų visai nepriimtini. Dabar gi nuotaikos pasikeitė, kai pasirodė, kad tos įvairios medžiagos turi savą, originalią kalbą, kuria galima išsakyti viską kuomi džiaugiasi ar sielojasi žmogus.

Man ypatingai įdomūs tie trijų matavimų (bareljefiniai) elementai, kurie, prie atitinkamo apšvietimo gali būti be galo išraiškūs ir dramatiški. Pluoštinė medžiaga lengvai pasiduoda įvairiai manipuliacijai ir man šiuo metu atidaro neribotas galimybes kūrybai.

Ar galėtumėte paaiškinti koks yra šios kūrybos procesas ir kiek laiko (valandų) užtruko sukurti tokios masinės apimties kūrinius, kurie yra išstatyti šioje parodoje?

— Apie valandas net neįmanoma kalbėti. Geriau tiktų mėnesiai. Procesas nelengvas, pareikalaujantis daug kantrybės, nes prieš vykdant aplikaciją, reikia paruošti tam medžiagą — vyniotą, spalviniai pajvairintą virvelę. Dažnai pati dažau medvilnės ar akrilikos virvelę/siūlą kai kada vartoju komerciniai paruoštą medžiagą, kurią „suprimityvinu“ išardydama ir vėl sudėdama į pageidaujamas spalvų kombinacijas. Barljefiniai elementai, daugiausia šiuo metu veidai, daromi ant paruoštų drobės formų siuvant paruoštą virvelę aplikacijos būdu, dedant vieną šalia kitos, kol forma būna pripildyta. Paskutiniai stambesni darbai, su pertraukomis buvo atlikti per 12 mėnesių.

Vėlinių medis“ jau buvo išstatytas ankstyvesnėj parodoj. Kaip ir kodėl atėjo įkvėpiamas paskutiniesiems darbams?

— Temos darbams dažnai ateina visai netikėtai, iš keisčiausių šaltinių. Mano meno profesorė, (Corita Kent, jau eilę metų buvo susidomėjusi taikos judėjimu ir tvirtai tikėjo, kad mes galime sukurti pasaulį, kuriame karas neturėtų egzistuoti. Ji taikos šūkius inkorporuodavo savo

Dailininkė Ada Sutkuvienė ir fil. Ritonė Rudaitienė prie dailininkės autobiografinio kūrinio.

kūriniuose ir jautė, kaip tai paveikdavo žmones. Deja, tais metais, jai ji mirė, ironiškai, siautėjo teroristai, net sutrugdydami taikių turistų keliones. . . Į galimybę sukurti pasaulį be konfliktų pažiūrėjau pesimistiškai ir pamažu ėmiau dirbti „Taikos konferencijai“ veidus / kaukes.

Supratau, kad žmogus nuolatos turi grumtis su savo irracionalia puse, savo emociniu pasauliu, kuris, kaip deganti nesutarimų upė, grąsina visus geriausius mūsų norus paversti pelenais. Konflikto sėkla randasi žmogaus prigimtyje ir dažnai jokia logika jos panaikinti nepajėgia.

S.O.S. kūrinys autobiografinis. Čia vaizduojami trys žirgai išnešę mus 12 asmenų į vakarus, išgelbėję nuo karo siaubo ir krematoriumų ugnies. Jų dėka

išvengėme industrinių centrų, geležinkelių mazgų, kurie buvo bombarduojami. Jie

nemažiau buvo traumatizuoti nei mes, kritę į karo sukurtą chaosą, bandė tarytum iš klampaus raisto išplaukti ir kartu mus išnešti ant savo tvirtų pečių. Čia mėginau pavaizduoti tą jų paniką ir energiją, kuri atsiranda pažvelgus mirčiai į akis. Žmonių veidai be grožio, puošmenų, beveik virtę makabriškomis kaukuolėmis, nušviesti karo ugnies ir apsmilkę krematoriumų dūmais. Net nemėginau pristatyti tos grupės fizinio, išviršinio portreto, tik vidinius baisius išgyvenimus, kurie palietė mus, išvykstančius į nežinią. Tie žirgai seniai žuvę, ilsisi Europos žemyne, amžinai palikę savo laukų žalumas ir kvapnią Lietuvos žemę. . . Juodis ir Bėris buvo ūkio darbininkai, bet Rosinantas — eržilas, mobilizuotas iš grafo Tiškevičiaus žirgyno ilgai, nežinomai kelionei į vakarus. . .

Ar galėtumėte atskleisti kokie Jūsų planai ir svajonės tolimesnei kūrybai?

— Tolimai ateičiai planų neturiu. Dabar, konkrečiau, esu prižadėjusi dalyvauti kviestinėje pluoštinio meno parodoje, kuri įvyks š.m. liepos mėn. Indijoje, Munsteryje. Tai teminė paroda: **PLIENAS, EŽERAS IR KOPOS. . .**, kuri vyks ryšium su įvyksančia Čikagoje audinių paroda. Po to turėsiu atlikti eilę smulkių įsipareigojimų. Mano svajonė yra kuo greičiausiai išeiti „pensijon“, t.y. pasitraukti nuo to, taip vadinamo visuomeninio darbo, į kurią jau seniai turėjo ateiti jaunesnioji kartu su savo nauju veidu ir savitu lietuviškos kilmės išgyvenimu. Kol akys neaptemo ir rankos nepavargo, norėčiau dirbti tik sau, be jokio sąžinės graužimo.

ATOSTOGIS KALNUOSE – NUOTYKIAI IR ĮSPŪDŽIAI

FIL. GAILĖ EIDUKAITĖ

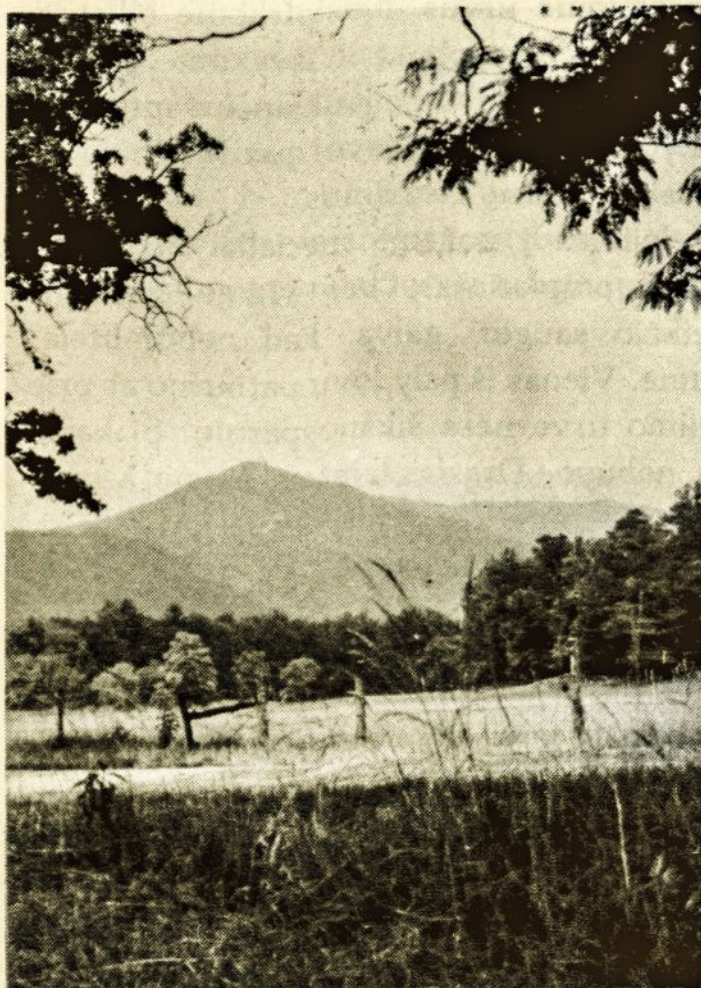
Nuo pat mažens, būdama skautė, įpratau džiaugtis gamta. Kiekvieną vasarą važiuodavau į skautų stovyklą, kur išmokau mylėti ir gerbti Dievo sutvertus gyvulius ir augalus.

Bėgo metai, pradėjau studijuoti universitete, bei dirbti darbovietėje. Vasaros metu, nebespėdavau nuvykti į stovyklą, trumpam pagyventi gamtoje. Todėl labai apidžiaugiau, kai brolis mane pakvietė su juo keliauti į „Smokey“ kalnus. Susitvarkę atostogas darbovietėse, pradėjome planuoti dviejų savaitių kelionę į kalnus.

Birželio 10 ankstyvą sekmadienio rytą, mojuodami ir tardami „sudiev“ tėveliams, išvykome iš Čikagos. Pirmoji sustojimo vieta buvo „Mammoth Caves“ valstybiniame parke, Kentucky valstijoje.

Atvykome vidurdieny, užsiregistravome, suradę stovyklavietę pasistatėme palapinę ir sutvarkėme daiktus. Buvo per vėlu prisijungti prie parko suorganizuotos tos dienos ekskursijos, tai nuėjome iki upės, kuri vadinosi „Green River“ vardu. Čia buvo parko laivas su kuriuo galėjome paplaukti. Plaukdami upe pirmą kartą pamatėme mažą stirnutę. Mums, gyvenantiems mieste, ši maža stirnutė uždegė norą pamatyti daug įvairių gamtos žvėrelių. Buvome laimingi, nes per tą porą savaitių nemažai teko jų matyti.

Paplaukioję laivu nuėjome pasivaikščioti taku, kuris nuvedė iki tos vietos, kur požeminė upė pasiekia žemės paviršių. Ši upė vadinosi „Echo River“. Ji ir dabar išgraužia naujus požeminius urvus parke. Eidami tuo taku, netoli, pamatėme dvi stirnas. Nustebome, kad jos visai nekreipė dėmesio į mus, tik toliau ėdė žolę. Jos buvo taip arti, kad galėjome rankomis paliesti.

Tolumoje matosi Smokey kalnai

Grįžus į stovyklavietę, prasidėjo per dvi savaites besikartojanti rutina: kiekvienoje apsistojimo vietoje, nustatytoje laužavietėje, kūrėme ugnį ir virėm vakarienę. Pavalgius reikėdavo padėti maistą ir įrankius į automobilį, kad naktį gyvuliai negalėtų prieiti. O tada brolis uždegdavo laužą. Tai būdavo ramiausi mūsų momentai. Lauke tamsu, ateina naktis ir jos ramioji tylą. O kiek danguje žvaigždžių! Tuo metu abu tyliai kalbėdavomės, dažnai prisimindami vaikystės nuotykius, kuriuos buvome primiršę. O ta gamtos ramybė ramino, glostė mūsų sielas. Toli buvo kasdieniniai rūpesčiai, atsako-

mybė. . . Buvo tinkamas laikas atnaujinti ryšį su gamta ir su Dievu. Ugnelei užgėsus nueidavome į palapinę poilsio.

Pirmadienio ryte, nuvykome į parko centrą iš kur su ekskursija vykome į požeminius urvus. Nusipirkome bilietus, susėdome į autobusą ir išvykome. Nuvykus į vietą sutikome laukiančius mūsų du palydovus, kurie davė paaiškinimus ir atsakė į mūsų klausimus.

Įėjimas į požemį specialiai inžinierių buvo praplatintas, bet viduje vietomis reikėjo saugoti galvą, kad nebumbtelėtume. Vienas iš palydovų patikrino ar prie įėjimo urve nėra šikšnosparnių. Šį kartą jų nebuvo. Drąsiai laiptais ėjome žemyn iki urvų apačios. Nulipus pasijuto vėsu, reikėjo dėvėti megztinį.

Ši ekskursija buvo trijų dalių. Pirmoje dalyje matėme urvus, kurie buvo išgriaužti lėtai tekančio vandens. Tai buvo patys didžiausi urvai su aukštomis lubomis. Čia buvo daug gipsinių gėlių, akmeninių augalų ir visi atrodė kaip gėlės. Su pirštais negalima jų liesti, nes pirštų riebalai sustabdo jų augimą, o kitos gėlės sutrūksta ir subyra. Vienai tokiai „gėlei“ susiformuoti ir „užaugti“ užtrunka šimtmečiai.

Antroje dalyje matėme urvus, kurie buvo išgriaužti greitai bėgančio vandens. Čia buvo siauri takeliai, reikėjo einant saugoti ne tik galvą, bet ir šonus, kad neatsitrenktumei į atsikišusį iš sienos akmenį.

Požeminių urvų grožybės

Trečioji kelionės dalis buvo įspūdingiausia. Šituose urvuose vanduo tekėjo nuo lubų ir sudarė įdomius, nukarusius įvairių formų varveklus. Ši urvų dalis vadinosi „Niagara Falls“. Iš tikrųjų tų varveklių formos atrodė kaip didžiausias krioklys, o apačia kaip aksomo užuolaidos.

Pagal žemėlapi, tiesiu keliu požemiai sudarė 4 1/2 mylios, bet kelias nebuvo tiesus, mes ėjome kalneliais. Vienoje vietoje buvo trys kalneliai, kurių kiekvienas sudarė po 100 pėdų aukščio. Ta vieta

įsigiję žuvavimo leidimus, išsinuomavome motorinį laivelį ir išplaukėme žuvauti. Deja, laimės neturėjome, žuvų nepagavome, tik krante matėme stirnas.

Antradienį, vykome pamatyti krioklius, bet teko nusivilti, nes visur buvo mažai vandens ir gražieji kriokliai nekaip atrodė. Iš jų įspūdingiausias buvo „Fall Creek Falls“, kurio vardu buvo pavadintas šis parkas. Nuo viršaus vanduo krenta 256 pėdas žemyn. Mudu su broliu nulipome taku žemyn, akmenų takeliu perlipę

Parko stovyklavietėje mūsų „namai“

vadinama „Mt. McKinley“. Užlipus jautėmės lyg būtume kitame pasaulyje. Buvo labai įspūdinga. Dažnai užeidavo jausmas, kad keliaujame vieta, kuri žmogui nepriklauso.

Keliavome toliau. Apsistojome „Fall Creek Falls“ Tennessee valstijos parke. Čia buvo pasakiškai gražus, didelis ežeras.

į kitą pusę, ir sunkiu, akmenuotu stačiu šlaitu nuėjome žemyn už krentančio vandens. Čia buvo vėsu, galėjome prisėsti ir pasidžiaugti vaizdo gražumu. Grįžti į viršų buvo dar sunkiau, temperatūra siekė 90 laipsnių. Taigi, išvaikščioti šias įspūdingas vietas buvo sunku, bet buvo verta pavargti. Dievo sukurtas pasaulis

šioje vietoje buvo didingai gražus.

Trečiadienį vykome į „Indian Bou dry“ stovyklavietę, kuri randasi Cherokee valstybiniame miške. Tai buvo labai primityvi vieta. Stovyklavietės viena nuo kitos buvo atokiau, nesugrūstos ir stovyklautojų buvo nedaug. Ši vieta buvo prie „Smokey“ kalnų ir valstybinio parko ribų. Šioje vietoje randasi juodosios meškos ir laukiniai šernai. Tiesa pasakius, man čia darėsi neramu, gerai, kad brolis buvo kartu. Nors stovyklauju nuo penkerių metų, bet niekad neteko miške miegoti su meškomis, šernais ir gyvatėmis.

Ketvirtadienio ryteėjome žuvauti, bet ir šį kartą laimės neturėjome. Vėliau nuvykome prie „Lost Sea“ požeminio ežero. Šį požeminį ežerą 1900 metais surado 13 metų berniukas. Šioje vietoje, seniai buvo žinomi požeminiai urvai, kuriuos indėnai naudojo slaptiems susirinkimams ir daržovių laikymui. Civilinio karo metu čia slapstėsi pietų valstijų kareiviai. O XX amžiaus pradžioje jaunas berniukas netyčia radęs 30 inčų didumo skylę į ją įlindo. Ta skylė buvo urvo sienoje. Berniukas įlindęs į skylę krito 10 pėdų žemyn ir atsidūrė vandenyje. Buvo tamsu, bet berniukas nebuvo žioplus; jis mėtė purvo sviedinukus į pirkę ir klausėsi ar atsimuš purvo sviedinukas į kitą pusę vandens. Nieko negirdėjo, tik vis purvo kritimą į vandenį. Vaikas tuo pačiu keliu grįžo atgal ir išlindo pro skylę. Grįžęs namo bijojo bet kam prasitarti. Bet po poros savaičių viską išplepėjo draugui, o šis kitiems draugams. Pradžioje, niekas šiuo berniuko nuotykiu nepatikėjo, bet atsirado vienas suaugęs ir nuėjo pažiūrėti ežero. Buvo po didelio lietaus. Nuėjęs rado skylę pilną vandens tad po to niekas nekalbėjo ir netikėjo, kad berniukas rado požeminį ežerą. Po kiek laiko kitas suaugęs nuėjo pažiūrėti. Šį kartą rado berniuko atpasakotą ežerą. Šiandien, mes

plaukėme laivu, tame pačiame ežere, kuri netyčia prieš 100 metų surado berniukas.

Šioje vietoje yra įėjimas į kitą požemį, kur randasi kitas 9 akrų ežeras. Tai yra didžiausias pasaulyje požeminis ežeras, kuri žmonija žino. Niekas tikrai nežino į kur tas vanduo išteka, ar tik teka toliau ir giliau į žemę. Mūsų palydovas mums pasakojo, kad šiuose urvuose vienas mokslininkas suradęs 8 pėdų ilgio, 500 svarų jaguaro kaulus, kurie dabar randasi New Yorko muziejuje. Ir kol valdžia nebuvo šią vietą padariusi valstybiniu parku, 1947 metais viename iš tų požeminių urvų buvo atidaryta karčiama vardu „Cavern Tavern“. Čia grodavo orkestras, žmonės šokdavo, gerdavo. Kadangi žmonės linksminosi po žeme, tai nejausdavo, kad pasigeria, tik kaip reikėdavo išeinant užlipti į viršų 204 laiptus, prasidėdavo bėdos. Kuo aukščiau lipdavo, tuo daugiau pajusdavo alkoholio pasekmes. Lipdami krisdavo, net nugarmėdavo visus 204 laiptus žemyn ir susižeisdavo. Pagaliau valdžia uždarė šią vietą.

Penktadienio ryte žuvauti bandėme upeliuose, bet ir čia laimės neturėjome. Vykome į „Bald River Falls“. Čia radome užrašą, kuris įspėjo žmones nelaiptuoti ant akmenų ir nesimaudyti, nes šioje vietoje vienas žmogus yra praradęs gyvybę. Apačioje, kur krioklio vanduo krenta į kūdrą, buvo pastatytas kryžius. Tas vaizdas mums priminė, nors gamta graži, bet gali būti ir pavojinga.

Šalia krioklio radome labai statų taką. Tuo taku pradėjome lipti aukštyn ir aukštyn. Nuo lipimo į viršų jaučiausi silpna, nes karštis buvo didelis. Brolis vienas lipo toliau, o aš jo laukiau ant tilto prie upelio. Grįžome labai pavargę ir sušilę. Nusimaukę išėjome pasivaikščioti taku, kurisėjo aplinkui ežerą. Suradę tinkamą vietą matėme meškeres ir bandėme laimę. Buvome apėję du trečdalius ežero kaip užėjo audra. Pakilo smarkus

vėjas, pradėjo žaibuoti ir griauti. Pasileidome bėgti „namo“. Įbėgus į palapinę pradėjo smarkiai lyti. Apstojus audrai, sukūrėme laužą, paruošėme šiltą vakarienę. Pavalgę grįžome prie ežero žuvauti. Šį kartą brolis pagavo porą žuvų, bet pagavęs vėl paleido.

Sekmadienį vykome į „Great Smokey“ kalnų valstybinį parką, į „Cades Cove“. Nors išvykome anksti, bet vėlai nuvažiavome. Bandėme važiuoti mažesniu greitkeliu, tikėdami greičiau nuvykti, bet taip neišėjo. Nuvažiavę iki „Cades Cove“ stebėjimo gatvės sustojome. Čia buvo galima pasistatyti automobilius ir nuėjus taku stebėti vietovės grožį, ką mes ir padarėme.

Buvome virš 2 000 pėdų aukštumoje, kalnuose. „Cades Cove“ skiriasi nuo kitų vietų savo didžiulėmis pievomis. 1819 metais JAV valdžia davė leidimą amerikiečiams čia įsikurti. kininkai sodino kukurūzus ir statėsi medžio ir akmens namus. Šiandien, kukurūzų laukų vietoje yra pievos, vienur kitur stovi ir pirmieji pastatai, kuriuose gyvena anų šeimų įpėdiniai ir padeda parko darbininkams išlaikyti seną istorinį vaizdą.

Šiandien pastatėme automobilį prie dešimto numerio sustojimo vietos pagal stebėjimo gatvę „Cades Cofe“ ir ėjome taku žemyn iki „Abrams Falls“. Truko 1 1/2 valandos nueiti. Nuėję susėdome ant akmenų ir stebėjome apačioje krioklio kūdroje besimaudančius jaunuolius. Šiais metais čia maudytis nepavojinga, nes paskutinių keturių metų bėgyje buvo mažai lietaus. Sugrįžę sėdome į automobilį ir važiavome toliau. Buvo pavakarys, matėsi daug stirnų, kurios saulei leidžiantis išeina ieškoti maisto.

Tą vakarą turėjome įdomią vakarienę. Broliui nesisekė užkurti ugnį, dešrelės sunkiai kepė, o kai pagaliau iškepė, įkrito į ugnį. Lauke jau buvo tamsu ir norėjome valgyti, tai suvalgėme pusiau iškeptas

bulves. Pavalgius surinkau šiukšles ir nuėjau įmesti į mūsų šiukšlių maišą. Staiga pajutau, kad kažkas brūkštelėjo per mano blauzdą, žvilgteriu žemyn — šeškas! Nežinau kas buvo daugiau išsigandęs, jis ar aš? Šūktelėjau broliui, tuo tarpu šeškas apsisuko ir nuėjo savo keliu.

Pasirodo, kad buvo du šeškai, kurie kiekvieną vakarą aplankydavo stovyklavietę. Stengėmės prieš 8 v.v. pavalgyti ir išmesti šiukšles, o tada laukdavome jų ramiai sėdėdami prie smagiai liepsnojančio laužo.

VI pirmadienis; 6:30 v.r. (Čikagos laiku 5:30), dalyvavome parko suruoštoje ekskursijoje. Buvo modernus „hay ride“. Susodino mus dideliame atvirame sunkvežimyje, prikrautame šieno. Važiavo ta pačia stebėjimo gatve, kuria su broliu buvome užvakar važiavę. Važiuojant staptelėdavome įvairiose vietose. Šį kartą turėjome laimę ir matėme daug gyvulių ir gyvulėlių. Matėme ir laukinį kalakutą. Palydovė aiškino, kad retai galima laukinius kalakutus pamatyti, nes jie yra labai bailūs. Palydovė vis atkreipdavo mūsų dėmesį į įvairius gyvulius ir augalus. Ji buvo pripratusi ir turėjo geras akis, mums buvo sunkiau ūkanotą rytą matyti.

Vienas iš įdomiausių tos dienos įvykių buvo, kai pamatėme juodąją mešką ramiai medyje snaudžiančią, pievos pakraštyje. Meška nekreipė dėmesio į ją stebinčius žmones, tik vieną kartą pakėlė galvą ir vėl toliau snaudė.

Vėliau turėjome progos pajodinėti arklius. Mūsų palydovė buvo jauna moteris, kuri iki 9 metų amžiaus gyveno su seneliais „Cades Cove“, o dabar kiekvieną vasarą dirba senelių arklidėse. Tikrai įdomi buvo jos vaikystė; kiemas — pievos kalnuose, čia pat miško pakraštys!

Šioje stovyklavietėje nebuvo dušų, turėjome eiti į upelį nusimaudyti. Upelio vanduo buvo skaidrus ir gaivinantis. Buvo sunku į upelį įbristi, nes buvo pilnas

akmenų ant kurių nesisekė stovėti. Vandeny turėjome plūduriuoti laikydami kūnus virš akmenų rankomis.

Atsipūtę, keliavome į aukščiausią vietą į Tennessee valstijos Smokey kalnus „Clingman's Dome“. Ši vieta yra 5 000 pėdų aukštumoje ir mums važiuojant į viršų oras keitėsi. Pirmiausia atvėso, vėliau girdėjosi griaustinis. Pasiekus vietą kur prasideda takas, matėsi, kad užaina audra. Vistiek nutarėm bandyti lipti iki viršūnės. Takas buvo labai status ir galėjome jausti, kaip kojų muskulai sunkiai dirba. Pasiekę viršų, nuliūdome, kad kalno viršūnė buvo apsupta debesų. Dar spėjome iki lietaus nultipti žemyn ir laimingai pasiekėme automobilį. Važiuojant žemyn atsivėrė nuostabus vaizdas. Apačioje, nuo slėnio kilo rūkas, išlindo saulė ir kalnai atrodė lyg būtų šilku apdengti. Tai buvo vienas iš gražiausių ir įspūdingiausių šios kelionės momentų.

Tą vakarą dalyvavome parko ekskursijoje, kuriai vadovavo parko vadovė (ranger). Visi susirinkome automobilių aukštėje 9 v.v. Vadovė užrakino vartus, kad niekas po mūsų nevažiuotų automobiliais. Pievos ir medžiai buvo paskendę migloje, danguje nei debesėlio, tik mėnulio pilnatis. Einant taku, vadovė pasakojo apie naktinius gyvulus. Visi bandėme klausyti ir matyti nakties pasaulį. Ėjome be lempučių. Priprato akys prie tamsos, tik gaila, kad mūsų ekskursiją sutrudė žiopa gyvatė. Eidami tamsoje nematėme, kad ji buvo vidurį kelio. Keli žmonės, įskaitant ir mane, ant jos užlipome. Vienas beveik suklupo. Tai pastebėjęs jaunuolis įžiebė lemputę. „Gyvatė!“ Visi tuoj uždegė lemputes ir pamatėme, kad buvo „copperhead“, nuodinga gyvatė. Buvome laimingi, kad ji niekam neįgėlė, nors parko vadovybė negalėjo suprasti, kodėl gyvatė tuo metu buvo ant kelio. Vadovė auškino, kad gyvatė turėjo mūsų žingsnius nujausti. Nors buvome sveiki,

bet grupėje dalyvavę vaikai nebenorėjo toliau eiti. Taip ir užbaigėme nakties ekskursiją anksčiau negu tikėjome.

Antradienio ryte ruošėmės fiziniai sunkiam žygiui: 5 mylias į viršų iki „Appalachian“ tako, 2 mylias „Appalachian“ taku, o tada kitu taku 5 mylias žemyn. Įsipakavome sumuštinius, gėrimus priešpiečiams ir nuvažiavome iki tako. Nuo pat pirmųjų žingsnių ėjimas buvo sunkus. Lauke buvo virš 100, po keletos minučių buvome sušilę ir suprakaitavę. Kelias į viršų atrodė be pabaigos, visą laiką reikėjo lipti siaurutėliu takeliu aukštyn, kuris sukosi ir sukosi. Pagaliau nutarėme sustoti. Pailsėję ir sočiai pavalgę ėjome toliau.

Paskutinioji mylia pirmų penkių mylių žygio buvo pati sunkiausia, nes takas buvo pilnas akmenų. Pagaliau pasiekėme „Appalachian“ taką, kuris pasidarė tiesus ir mus nulydėjo į pievelę vardu „Spence's Field“. Čia buvo gražu kaip pasakoje: žolė žalia ir minkšta, žydėjo laukinės gėlės ir švelnus vėjelis gaivino mus. O mėlyna padangė atrodė visai arti mūsų, kurioje virš galvų skraidė vanagai. Ėjome toliau iki sekančios pievelės vardu „Little Bald“, kuri buvo šio žygio metu aukščiausioje aukštumoje. Priėjome dar trečią pievelę vardu „Russell's Field“ ir tada pasukome į taką, kuris vedė žemyn. Buvome galvoje, kad grįžti bus lengviau, deja klydome! Takas staigiai krito žemyn, tai kojos kliuvo, muskulai turėjo sunkiai dirbti, kad mus prilaikytų. Jei būtume praradę balansą, būtume mažiausiai kritę 20-30 pėdų žemyn. Paskutinioji mylia buvo pati sunkiausia, nors jau takas buvo nestatus ir lygus. Kojų muskulai skaudėjo, buvome perkaitę, purvini ir suprakaitavę. Sugrįžę į stovyklavietę persirengėme į maudymosi kostiumus ir nuskubėjome prie upelio atsigaivinti.

Sekantį rytą pabudome sustingusiais muskulais. Garsiai sau nusijuokiau, kad

Medyje ramiai miegojo juodoji meška

vaikščioju lyg būčiau 90 metų senutė. Vos galėjau paeiti!

Tą dieną bandėm žuvauti. Buvo karšta ir žuvys nekibo. Tada ėjome pamatyti „Laurel Falls“ krioklių. Bet ir čia matėsi sausos vasaros pasekmės ir nesimatė jokių „laurel“ žiedų, kurių vardu šis krioklys buvo pavadintas. Temperatūra siekė 104°. Sėdėjome arti krioklio, kad būtų vėsiau. Jau trečiadienis ir mūsų paskutinis vakaras šiame parke. Nutarėme, šį vakarą vakarienę valgyti miestelio valgykloje. Grįždami pravažiavome įprastu stebėjimo keliu, kuriuo kas vakarą ėjome stebėti gamtą ir gyvūniją. Sugrįžus į stovyklavietę, kaip buvo įprasta, brolis užkūrė laužą ir patenkinti perkalbėjome praėjusių dienų nuotykius ir įspūdžius. Mums besišnekant, pro mus praėjo nuolatiniai vakaro svečiai — šeškai. Nusišypsojome tuo įprastu vaizdu ir kalbėjomės toliau. Staiga, išgirdome labai

garsų cypelėjimą. Po minutės vienas šeškas lėtai praslinko prie mūs. Matėme kad jis sužeistas. Vienas iš stovyklautojų metė į gyvulėlius akmenis. Jis gyrėsi savo draugams ir juokėsi džiaugsmingai, kad pataikė. Šis įvykis sugadino mūsų ūpą. Tai buvo graudus pavyzdys kaip gamta kenčia nuo žmogaus rankos.

Ketvirtadienį atsikėlėme labai anksti. Norėjome paskutinį kartą pravažiuoti pro pievas automobiliams skirtu stebėjimo keliu. Važiuodami kelis kartus stabelėjome pamatę stirnas ir laukinius kalakutus. Į stovyklavietę daugiau nebegrįžome, tik atsisveikinome su Smokey kalnų parku ir pasukome namų link.

Nors jau seniai sugrįžau į kasdieninį gyvenimą, bet dar vis dažnai prisimenu kelionės vaizdus ir patirtus įspūdžius. Džiaugiuosi, kad turėjau progos pamatyti mažą dalelę Dievo sutvorto pasaulio, ir su jumis pasidalinti savo kelionės įspūdžiais.

Mūsų Pastojeje

Iš Sydnejaus ASS filisterių būrelio sueigos. Sėdi iš kairės: J. Viliūnienė, dr. J. Bassil, dr. V. Viliūnaitė, P. Pullinen, E. Garrick, A. Adomėnienė. Stovi: E. Jonaitienė, B. Barkus, G. Viliūnaitė, I. Jonaitis.

Fil. Kęstutis K. Ambutas buvo apdovanotas JAV gamtos apsaugos (EPA) bronziniu medaliu už jo „išskirtinį įnašą, ruošiant, planuojant bei įvedant EPA regioninį planą indėnų rezervatams.“ Kęstutis, jau 12 m. dirbęs EPA, nuo 1980 iki 1984 m. buvo regioninio administratoriaus ypatingas pavaduotojas. Jo įnašas į A.S.S. veiklą irgi yra svarus. 19 metų Kęstutis sėkmingai ėjo Vydūno Jaunimo Fondo reikalų vedėjo pareigas. Per jo rankas perėjo tūkstančiai atvirukų ir dolerių. Šiame darbe jam gražiai talkininkavo žmona fil. Shirley. Jie augina du būsimus skautus.

Fil. Robertas A. Vitas sėkmingai baigė politinių mokslų studijas gaudamas Ph.D. laipsnį. Pažymėtina ir sektina kitiems, kad jo mokslo darbai buvo lietuviškomis temomis. Pereitais metais jis laimėjo Vydūno Jaunimo Fondo metinę premiją ir yra fondo talkininkas. Jis taip pat yra vienas Skautybės redaktorių, kun. Krištanavičiaus fondo pirmininkas, bet daugiausia laiko skiria Lietuvių Tyrimų ir Studijų Institutui, kuriame eina pirmininko pavaduotojo pareigas. Linkime sėkmės ir nepavargti tolimesniuose darbuose.

Fil. Jonas Dambaras

DARBAI NELAIDOJAMI

Šių metų rugpjūčio 31-oji buvo skirta a.a. Jonui Dambarui palikti šį pasaulį, į kurį jis atėjo 1916 m. balandžio 11 d. stambaus biržiečio ūkininko šeimoje. Jau mažam Jonukui patriotiškai tėvai įdiegė tėvynės meilę, kurią jis nešiojosi visą gyvenimą. Baigęs Biržų gimnaziją, studijavo Dotnuvos žemės ūkio akademijoje, po karo — Pinnebergo universitete. 1947 m. atvyko į Kanadą ir darbo sutartį atliko miškuose. Po to apsigyveno Winnipege, Man. 1952 m. persikėlė į Torontą, kur po dviejų metų vedė M. Mėgytę-Stundžienę ir santuokoje išgyveno 34 metus. Ilgiausiai dirbo Fordo įmonėje, iš kurios išėjo pensijon.

Lietuviškajam gyvenimui jis skyrė pirmenybę. Lietuvybė jam buvo kaip antra religija. Daug kartų pats sau ir bendraminčiams priekaištavo, kad esame per daug kuklūs ir užsidarę, kad nemo-kame reprezentuoti kitataučių tarpe. Jautrūs tuo reikalu požiūriai kitą gal nuvestų į resignaciją. Velionis toks nebuvo. Ir likęs vienu vienas, nenuėitų nuo pasirinkto kelio. Su lietuviybės pirmumu pynė ir skautiškuosius idealus. Rodos, ir gyventi stengėsi tik skautiškų įstatų rėmuose. Kas jį arčiau pažinojo, galėjo jame matyti amžinai budintį brolių, kad

galėtų bet kur, bet kam padėti ir būti naudingi.

Skautas nuo gimnazijos laikų. Buvo vienas iš dalyvių pačios ilgiausios jūrų skautų kelionės vandenimis į Klaipėdą. Po karo įvairiose pareigose su vilkiukais ir akademikais. Toronte buvo vienas iš judriausių vadovų, ypač pasižymėjo stovyklaudamas Romuvoje ir prižiūrėdamas pačius mažiausius brolijos narius, su kuriais nameliuose nakvodavo, kartu su jais valgykloje valgydavo, kartu išskylaudavo. Nebuvo „poniškas“ vadovas ir gerai suprato vadovavimo atsakomybę. Pakeltas į aukščiausią vadovo laipsnį, už nuopelnus apdovanotas žymenimis, yra baigęs Gilvelio vadovų lavinimo mokyklą.

Velionį matėm ir platesnės apimties visuomeninėj veikloj. Ilgametis evangelikų-liuteronų parapijos veikėjas, Toronto lietuvių namų vyrų būrelio narys ir pirmininkas. Kurį laiką jūrų šaulys, evangelikų atstovas šv. Jono lietuvių kapinių komitete. Pastaruoju metu buvo pagarsėjęs ligonių lankytojas, apie save subūręs ne vieną geraširdį, palikdamas ryškų gerųjų darbų pavyzdį. Viso to negalima nei pamiršti, nei palaidoti. Kalbančių darbų gyvybė stipresnė už žmogų.

Č.S.

FIL. R. MERKĮ PRISIMENANT

*Kelionė baigta ir
kryžius tave nuves. . .*

Kai 1950 metais rinkomės Čikagoje naujam gyvenimui, tarp Korp! Vytis narių buvo ir Raimundas Chainauskas (vėliau Merksys). Išsiskyrė jis iš kitų savo gražiu humoru, nuolatine šypsena ir gražia talka visuomeniniame darbe. Smagu buvo sueigose, kur jis dalyvavo, linksma buvo dirbti ten, kur jis niekada neatsisakydavo pagelbėti. Matome jį pirmuosiose Korp! Vytis valdybose, o nuo 1953 metų ėjo įvairias pareigas Vydūno Jaunimo Fonde. Ir tai buvo iki 1986 m. spalio mėn. 25 dienos, kada Raimundas iškeliavo į Anapilį, sunkios ligos pakirstas.

Gražus buv Raimundo kelias, kurį jis pradėjo 1921 m. vasario mėn. 13 d. šiaurės rytų Lietuvos kampe, Obelių valsčiuje. Tėvai turėjo stambų ūkį, kurį puošė du ežerai. Čia atvykdavo vasarotojai pailsėti, sustiprėti. Visa tai reikėjo palikti raudonajai bangai atėjus. Vokietijoje studijavo Pabaltijo Universitete, ten įstojo į S! Vytis. Vėliau Čikagoje baigė technikos mokslus ir sėkmingai darbavosi savoje specialybėje. Vedė ir užaugino du sūnus.

Jau pašlijusios sveikatos spaudžiamas, jis rasdavo jėgų ir laiko prisidėti savo patyrimu prie Vydūno Jaunimo Fondo

darbų, prie jų pritraukdamas visą savo šeimą ir didžiausią talkininę žmoną Janiną.

Prisiminsime jo gražų humorą, kuriuo jis pajvairindavo ilgas darbo valandas. Rodos, kad darbas likdavo lengvesnis ir ilgos valandos tapdavo trumpesnėmis, kai prabildavo Raimundas. Paliks spraga, kurią bus labai sunku užpildyti. Darbo rankų nuolat stokojame, o gerų draugų dar labiau. Todėl Raimundas dar liks ilgai mūsų atmintyje. Visų planų neįvykdė, bet liko gražus ir prasmingas įnašas į mūsų užjūrio gyvenimą. Dar planavo vėl aplankyti gimines ir tėvynę, bet Aukščiausiojo paskirti kiti keliai. Išsėkis, Raimundai, svečioje šalyje. Mes prisiminsime tave darbuose ir maldoje.

A.†A.

HENRIKAS BOKAS

Gyveno Sun City, Arizona.

Po sunkios ligos mirė 1988 m. gruodžio 7 d.

Buvo gimęs Lietuvoje.

Nuliūdime pasiliko: žmona Birutė, sesuo Jadvyga, seserėčia Danutė Juraitė; Lietuvoje duktė Aldona, žentas Zigmantas, anūkas Mindaugas, brolis Jonas su šeima ir kiti giminės.

Prašome visus, velionį pažinusiųs, už jį pasimelsti.

Nuliūde: žmona ir šeima

Akto patikslinimas:

1974 METAIS ASD DETROITO SKYRIUS ATGIJO IR SAVISTOVIAI VEIKĖ IKI 1980 METŲ.

Dalis dalyvių po ASS Detroito skyriaus atkuriamosios sueigos, gegužės 1 d. Pirmoje eilėje ketvirta iš kairės naujai išrinkta skyriaus pirmininkė ps. kand. Asta Jurgutytė.

Nuotr. A. Rugieniaus

ASS narės naujose pareigose: Vyr. skautininkė Stefa Gedgaudienė ir jos pavaduotoja Meilė Mickienė.

Nuotrauka — šviesus atminimas, padengtas šešėliu.

R. Tagore

Fil. v.s. Bronius Kviklys

Ką galima rašyti apie žmogų, apie kurį kalba jo darbai? Ir ne bet kokie, bet dešimtmečiais ruošti, rinkta medžiaga ir nuotraukos, taisyti ir vėl pertaisyti. Fil. Bronius Kviklys — tai „nerami dūšėlė“, nerimstanti be popieriaus ir paišelio. Vokietijoje, kai dauguma sėdėjome stovyklose ir rūpinomės, ką šiandien ar rytoj valgysim, kuo apsirengsime, fil. Bronius Kviklys jau rašė, redagavo ir leido pirmuosius „Vyčio“ numerius, vėliau tapusiu „Mūsų Vytis“. „Vytis“ ir „Mūsų Vytis“ — tai fil. Kviklio kūdikiai, išnešioti ir išvesti į pasaulį paties fil. Broniaus, išaugę į gražų, įdomų žurnalą, vėliau vėl tapę paliegusiu žurnaliuku. Bet žurnaliukas nemiręs! . . . Vis bandęs atsistoti ant stipresnių kojų, vis bandęs išsikrapštyti iš paliegimo, ieškąs naujų kelių, baramas ir ujamamas net ne narių, mažai pagalbos gaunąs iš savo narių. . . Ir vis grįžtąs pagalbos ieškoti pas savo pirmąjį tėvą — fil. Bronių Kviklį. Redaktorių tarpe matome vieną kitą profesionalą, stiprų redakciniame darbe. Matome tik šiek tiek žurnalizmą palaižiusių, matome ir mėgėjų. . . „Mūsų Vytis“ vis laikosi. Trūksta redaktorių, trūksta bendradarbių, bet . . . žurnaliukas laikosi. . . Gal iš „Mūsų Vytį“ sukūrusio Tėvo įgytas užsispyrimas ir veržlumas?

„Mūsų Lietuva“ keturi tomai ir „Lietuvos Vyskupijų“ šeši tomai atėmė fil. Kviklį iš „M.V.“ nors patarimais visada padėjo.

Net nejauku linkėti, kad fil. Bronius niekada nenutoltų nuo „Mūsų Vyčio“ — menkučio tiek turiniu, tiek išvaizda, palyginus su Br. K. kitais leidiniais, bet. . . argi tėvas palieka sergantį vaiką?

Dar daug daug darbingų metų fil. Broniui Kvikliui.

MELBOURNAS

Akademinio skautų sąjūdžio Melbournno skyriaus pirmininkas Andrius Vaitiekūnas sušaukė narių susirinkimą rugsėjo 25 d. pas ASS Australijos igaliotinį j.s. fil. Algimantą Žilinską jo naujoje rezidencijoje East Malvern. Atsilankė dauguma filisterių — Rajono Vadas V. Vaitkus, Dr. Elvyra Šurnienė, Dr. Kristina Briekytė, kun. Dr. Pr. Dauknys, A. Bakaitis, J. VIZBARAS. Vida Žemaitytė jau anksčiau įsigijusi B.A. mokslinį laipsnį, šiuo metu sėkmingai baigia naujas studijas Education diplomo įsigijimui, o jos vestuvės irgi artinasi, kurios bus gruodžio 10 d. Plačiau buvo aptarta minėti Lietuvos skautybės 70 metų sukaktį spalio 23 d. Lietuvių namuose bei akademinės skautybės metinė sukaktis. Kaune 1924 m. spalio 16 d. buvo įsteigta pasaulyje pirmasis akademinis skautų vienetas. A. Žilinskas papasakojo daug įspūdžių iš Amerikoje suruoštos VII Tautinės stovyklos, kur jis vadovavo Australijos rajono skautų kontingentui. Sueiga baigta šeimninko suruošta kavute.

* * *

Nauji leidiniai: „Lithuanian Art“, anglų kalboje dailus leidinėlis, papuoštas A. ir A. Tamošaičių, Daugvilos, Petravičiaus, Igno, Sutkuvienės, Sodeikienės, Gaputytės, Gailiaus, Marčiulionio, Mozoliausko, Paukštienės, Lapės ir kitų vakaruose gyvenančių dailininkų darbais. Kiekvienas paveikslas trumpai apibudintas kartu su autoriumi. Išleista 1988 m. Toronto, Canada.

* * *

Bronius Kviklys: Lietuvos Bažnyčios šeštas tomas — Kaišiadorių Vyskupija ir I-V tomų papildymai, atitaisymai, vardynai, 1987 m. Architektūriniai tekstai Jurgio Gimbuto.

Naujieji nariai davę pasižadėjimą 1988 m. spalio mėn. Čikagoje. Iš kairės: K. Antanaitytė, D. Slivinskaitė, V. Izokaitis, D. Parakininkaitė, J. Variakojis, V. Brazaitytė, J. Rudaitytė, L. Grigaitė.

PRENUMERUOKITE IR PLATINKITE MŪSŲ VYČIO ŽURNALĄ

Sekantis Mūsų Vyčio numeris yra skirtas Vydūno sukakties paminėjimui. Ruošia Juozas Toliušis. Netrukus spausdinsime. 1989 m. pirmąjį nr. leidžia Los Angeles A.S.S. skyrius. Planuojama išleisti kovo mėnesyje.

Leidėjai, redakcija ir administracija širdingai dėkoja už gautas gausias aukas ir garbės prenumeratas. Tai palengvina mūsų darbus žurnalą leidžiant. Kviečiame pasinaudoti kartu siunčiamu atvirlaiškiu.

GARBĖS PRENUMERATORIAI:

Kun. G. Kijauskas
L ir N. Maskaliūnai
Kun. J. Pakalniškis
S. Ramanauskienė

AUKOS:

Tėvas J. Kubilius, SJ 100.00
K. Amlentas 25.00
B. Kviklys 10.00
S. Ramanauskienė 10.00
R.D. Korzonai 8.00
L. Jarašiūnienė 6.00
V. Remienė 5.00
L. ir N. Maskaliūnai 5.00
T. Mickus 3.00
D. Variakojis 3.00

KREIPIMASIS

Į LIETUVOS PILIECIUS IR PASAULIO LIETUVIŲ BENDRUOMENĘ

1988 m. lapkričio 14 d. Vilniuje įsikūrė Lietuvos Skautų Sąjungos atkūrimo štabas. Skautijos ugnis mūsų Tėvynėje buvo užgesusi 48 metus, tačiau jos kaltra, šildžiusi daugelio jaunuolių širdis, neišblėso. Mūsų skautijos veteranai išsaugojo ištikimybę šiai idėjai iki mūsų dienų.

Lietuvos Skautų Sąjunga atsikuria Tėvynėje jubiliejiniais metais. 1918 m. lapkričio 1 d. mūsų amžinojoje sostinėje Vilniuje įsikūrė pirmoji Lietuvos skautų skiltis. Mūsų Tėvynė ir mūsų skautija nuėjo nelengvą, ir saulėtai šviesų, ir tamsų kaip naktis 70 metų laikotarpį. Ji nuėjo garbingai.

Atkurdami Lietuvos Skautų Sąjungą, raginame jaunuomenę burtis į skautų skiltis ir draugoves visose Lietuvos vidurinėse, o akademinį jaunimą į Akademinį Skautų Sąjūdį aukštosiose mokyklose.

Kreipiamės į visus LSS narius, gyvenančius Lietuvoje, prašydami atsilipti ir savo patarimais bei veikla prisidėti prie Sąjungos atkūrimo.

Lietuvos Skautų Sąjungos atkūrimo štabas atliks organizacinį ir informacinį darbą iki LSS steigiamojo suvažiavimo.

Registruoti įsikūrusius vienetus ir medžiagą darbui gauti prašome į šta-

bo būstinę Adresas: Vilnius, S. Daukanto g. 5, Respublikiniai profsajungų kultūros rūmai, 115 kab., tel. 61-28-52. Nuo 18.30 iki 23.00 valandos.

Atgimė Tėvynė, gimėme ir mes.
Metai išaugino skautiškas eiles;
Viską mes pašvėsim Lietuvai
mielai,
Motina ji mūsų, o mes —
jos vaikai...

(Iš II Tautinės stovyklos
1938 m. dainos)

BUDEKIME!

LSS štabas

AKADEMINIO SKAUTŲ SAJŪDŽIO
DETROITO SKYRIAUS ATKŪRIMO

A K T A S

ASS DETROITO SKYRIUS ĮSTEIGTAS 1951 METAIS, RUGPIŪ-
ČIO MĖNESIO KETVIRTĄ DIENĄ AKTYVIAI VEIKĖ IKI 1973 METŲ RU-
DENS. DVIDEŠIMT DU METUS SKYRIAUS VEIKLA BUVO REIKŠMINGA
AKADEMINIAM SKAUTŲ SAJŪDŽIUI, DETROITO LIETUVIŲ VISUOMENEI,
"GABIJOS" IR "BALTIJOS" TUNTAMS IR PATIEMS SKYRIAUS NARIAMS.

ŠIAIS, 1988 LIETUVAI IR SKAUTŲ SAJUNGAI SUKAKTUVINIAIS
METAIS, GEGUŽĖS MĖNESIO PIRMĄ DIENĄ - SUEIGOJE, ĮVYKUSIOJE
DIEVO APVAIZDOS LIETUVIŲ PARAPIJOS KULTŪROS CENTRE, ŽEMIAU
PASIRAŠĘ YRA PASIRYŽĘ VĒL TĖSTI AKADEMINIO SKAUTŲ SAJŪDŽIO
DETROITO SKYRIAUS VEIKLĄ, KURI TARNAUS DIEVUI, TĖ-
VYNEI IR ARTIMUI! *

AD MELIOREM!

Ramūnas Sarch
Asta Jurgaitytė
Viktorija Jankaitė
Kristina Butkūnaitė
Vladas Šimelis
Paulius Jankas
Jasė Kijauskaitė
Rimas Šelvydis
Paulius Jankas

Paratė Jecioniene

Janina Gulbickas
Manvydas Jępetys
Rimas Baranovas
us. fil. Lūda Ruginienė
Lidija Gilvydytė
Alma M. Rastukaitė
Danguolė Jureckienė
Rita Jnapštytė
Algirdas Jureckas
Goran Jovan
Viktoras Meminas

* Akto patikslinimas antrame lape

LEIDŽIA: Akademinis Skautų Sąjūdis.

REDAKTORĖ: Birutė Kožicienė, 265 Southwick Court, Vernon Hills, IL 60061

TECHNIKINIS REDAKTORIUS: Vytautas Mikūnas, talkininkas L. Maskaliūnas
Redakcijos atstovas Australijoje: Bronius Žalys.

ADMINISTRACIJA: Aldona Rasutienė, 3808 W. 66th Street, Chicago, IL. 60629

METINĖ PRENUMERATA: \$7.00, studentams — \$4.00. Garbės prenumerata — \$15.00. Atskiro numerio kaina \$2.00. Prenumeratą ir aukas siųsti administracijai.

SPAUSDINA: M. Morkūno spaustuvė, 3001 W. 59th St., Chicago, IL 60629.

RAŠINIAI su autorių pavarde, slapyvardžiu ar inicialais nebūtinai išreiškia leidėjų ar redakcijos nuomonę. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra kalbos, formos ar stiliaus atžvilgiu.

MŪSŲ VYTIS (Our Knight) is a quarterly magazine published by the Collegiate Division of the Lithuanian Scouts Assn., Inc.

MŪSŲ VYTIS Assn., Inc. Managing Editor:
Adlona Rasutis 3808 W. 66th St., Chicago, IL 60629

TURINYS

Mūsų Vyčiui 40 metų, B. Kviklys	1
Prisimenime VI Jubiliejinę Stovyklą, V. Mikūnas	9
Sukaktuvinio laužo diena, B. Barkus	13
Mūsų ryškieji veidai, B. Kviklys	14
Teisingai įminta mįslė (tęsinys), V. Mantautas	18
Gervės skrenda, V. Gaigalaitė	23
Eilėraštis, E. Karaliūtė	23
Dievo karalystė pagal Jėzų, A. Kezys	24
Dail. Z. Sodeikienės ir dail. A. Sutkuvienės parodą aplankius	28
Atosotgos kalnuose, G. Eidukaitė	31
Mūsų pastogėje	38

MŪSŲ VYČIUS
3001 W. 59th St.
Chicago, IL 60629

50

Prenumerata: dirbantiems — \$7.00
studentams — \$4.00
garbės pren. — \$15.00

Siunčiu:

prenumeratos mokestį už 198 m. \$
garbės prenumeratą už 198 m. \$
auką „Mūsų Vyčiui“ paremti \$
Viso \$

Čekius rašyti MŪSŲ VYČIUS

Vardas, pavardė

Adresas

VYDŪNO JAUNIMO FONDAS

3001 W. 59th St.
Chicago, IL 60629

Užsiprenumeruoju V. Statkaus 1040 puslapių knygą LIETUVOS GINKLUOTOS PAJĖGOS, kuri pramatoma pristatyti skaitytojams 1987.11.23 Kariuomenės Šventėje.

Siunčiu prenumeratos mokestį \$27.00
Įpakavimą ir persiuntimą \$ 3.00
Auką Vydūno Jaunimo Fondui \$

Čekius prašome rašyti VYDŪNAS YOUTH FUND, INC. Aukos yra atleidžiamos nuo asmeninių pajamų mokesčių.

Vardas, pavardė

Adresas

AKADEMINĖS SKAUTIJOS LEIDYKLA

3001 W. 59th St.
Chicago, IL 60629

Užsisakau sekančias knygas:

Pridedu \$ (Čekius rašyti „Akademinės Skautijos Leidykla“)

Vardas, pavardė

Adresas Zip

Prašau mane laikyti AS Knygos Klubo nariu: Naujo nario parašas

1. Narys paštu gauna naujai išleidžiamos leidyklos knygas.
2. Narys gali prisiųstą knygą nepirkti, ją grąžindamas penkiolikos dienų bėgyje.

ALp(LK)3088
1988, Nr.2/3

